

JELENTÉS
A FERTŐ-HANSÁG NEMZETI PARK
IGAZGATÓSÁG
2006. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Összeállították:

Dr. Kárpáti László igazgató
Reischl Gábor általános igazgatóhelyettes
Dr. Jakál Lászlóné gazdasági igazgatóhelyettes
Pellinger Attila osztályvezető
Fersch Attila osztályvezető
Vácz Miklós őrszolgálat-vezető
Szalai Imre természetvédelmi felügyelő
Szabó Renáta turisztikai felügyelő
Goda István oktatási felügyelő
Dr. Ambrus András természetvédelmi felügyelő
Kozák Gábor örkerület-vezető
Takács Gábor természetvédelmi felügyelő

Sarród, 2007. február 14.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
Táblázatok	3
1. Személyi állomány	4
2. Területi adatok	6
2.1 Védett és védelemre tervezett területek.....	6
2.2 Saját vagyongazdálkodású területek.....	8
2.3 Terület nélküli értékek.....	9
3. Kutatás és monitorozás	13
3.1 Kutatás	13
3.2 Monitorozás.....	13
3.2.1 A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (beleértve: Natura 2000) keretében folyó monitoring vizsgálatok.....	13
3.2.2 A Szigetköz biológiai megfigyelőrendszere.....	16
3.2.3 Saját szervezésben folytatott monitoring jellegű vizsgálatok.....	17
4. Kezelési tevékenység	22
4.1 Kezelési tervek.....	22
4.2 Élőhely fenntartás.....	23
4.3 Élőhely rehabilitáció	26
4.4 Fajvédelem	29
4.5 Saját állatállomány.....	36
4.6 Vadászterületek	38
4.7 Halászati vizek	41
4.7a Védett vizek.....	41
4.7b Védett halastavak.....	41
5. Jogi tevékenység	44
5.1 Hatósági eljárások	44
5.2 Bíróságok	44
5.3 Büntető ügyek.....	44
5.4 Perek.....	44
6. Őrszolgálat	47
6.1 Személyi állomány	47
6.2 Felszereltség.....	47
6.3 Szolgálatellátás jellemzői.....	47
6.4 Fejlesztési tervek	48
7. Költségvetés és vagyon	50
7.1 Kiadások.....	50
7.2 Bevételek.....	50
7.3 Vagyon.....	50
7.4 Épületek.....	50
7.5 Eszközök	50
8. Bemutató, oktatás, PR	54
8.1 Turisztikai infrastruktúra.....	54
Tanösvények a védett természeti területeinken:	54
Eszközök.....	54
8.2 Kiadványok.....	55

8.3 Látogatottság.....	55
8.3.1. Kiállítások.....	57
8.3.2. Szakmai rendezvények.....	57
8.3.3 Szakmai gyakorlatok.....	57
8.4 PR tevékenység.....	58
Honlap.....	58
Egyéb elosztási csatornák.....	58
Kiállításokon, rendezvényeken való részvétel.....	59
Előadások.....	59
9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel.....	65
9.1 Együttműködés hivatalokkal, intézményekkel:.....	65
9.2 Együttműködés civil szervezetekkel:.....	66
10. Külföldi együttműködés.....	68
11. Ellenőrzés.....	70
12. Fontosabb célkitűzések a következő évre.....	71
12.1 Gazdasági téren.....	71
12.2 A bemutatás, az oktatás, látogatás terén.....	71
12.3 Társadalmi kapcsolatok terén:.....	71
12.4 Természetvédelmi, tájvédelmi és erdészeti téren.....	72

Táblázatok

1. táblázat: Személyi állomány.....	5
2.1 táblázat: Védett és védelemre tervezett területek	10
2.2 táblázat: Saját vagyongazdálkodású területek	11
2.3 táblázat: Terület nélküli értékek	12
3.1 táblázat: Monitorozás.....	19
4.1 táblázat: Kezelési tervek	22
4.2 táblázat: Élőhely fenntartás	25
4.3 táblázat: Élőhely rehabilitáció.....	28
4.4 táblázat: Fajvédelem	34
4.5 táblázat: Saját állatállomány	37
4.6 táblázat: Vadászterületek	40
4.7 táblázat: Halászati vízterek	42
4.7a táblázat: Védett vízterek	43
5.1 táblázat: Engedélyezés, szakhatósági ügyek.....	45
5.2 táblázat: Bíróságok.....	45
5.3 táblázat: Büntető ügyek.....	46
5.4 táblázat: Polgári perek	46
6. táblázat: Őrszolgálat.....	49
7.1 táblázat: Kiadások	51
7.2 táblázat: Bevételek.....	51
7.3 táblázat: Vagyon.....	52
7.4 táblázat: Épületek.....	53
7.5 táblázat: Eszközök	53
8.1 táblázat: Turisztikai infrastruktúra	60
8.1a táblázat: Oktatóközpont – szállás.....	60
8.1b táblázat: Kiállítás.....	61
8.1c táblázat: Tanösvény.....	62
8.2 táblázat: Kiadványok.....	63
8.3 táblázat: látogatottság	64
8.4 táblázat: PR	64
10. táblázat: Külföldi együttműködés	69
11. táblázat: Ellenőrzések	70

1. Személyi állomány

Az Igazgatóság személyi állománya megfelelő, jó képzettséggel rendelkező elhivatott szakemberekből áll. A leterheltség egyenletes. Állásbetöltő, de valóságos munkával nem rendelkező személy nincs az Igazgatóságon. A személyzeti munkát jellemzi, hogy a szakembereket természetvédelmi illetve tudományos múlttal rendelkező jelentkezők közül választjuk, többnyire pályázat útján.

Tudományos fokozattal, (Phd., illetve kandidátusi) 2 fő rendelkezik, doktorandusz 2 fő, egyetemi szintű posztgraduális végzettséggel rendelkezik 14 fő (halászati, növényvédelmi, vadgazdálkodási, környezetvédelmi, ingatlan-kataszteri szakmérnök; mérnök-tanár, zoológus). 2005-ben Dr. Kárpáti László igazgató a Nyugat-Magyarországi Egyetem címzetes egyetemi tanára megtisztelő címét kapta meg.

Levelező felsőfokú képzésben 2 fő vesz részt. A Ktv.-vel összefüggő köztisztviselői alapvizsga, illetve szakvizsga követelményének minden érintett eleget tett.

Nyelvismereti szint:

Nyelv	Típus	Fő
német felső	“C” típus	2 fő
német felső	“A” típus	1 fő
német közép	“C” típus	4 fő
német közép	“A” típus	2 fő
német alap	“B” típus	1 fő
német alap	“C” típus	2 fő
angol felső	“C” típus	1 fő
angol közép	“C” típus	4 fő
angol közép	“A” típus	1 fő
angol közép	“B” típus	1 fő
angol alap	“C” típus	1 fő
angol alap	“A” típus	1 fő
román felső	“C” típus	1 fő

1. táblázat: Személyi állomány

		Szakképzettség				
		Alapfokú	középfokú	Felsőfokú	nyelvismeret (fő/nyelvek száma)	Továbbképzések, 2006-ban szerzett oklevelek, diplomák
dolgozók (fő)	köztisztviselő		12	23	23	2
	ügykezelő	1				
	Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	12	1			
	szerződéses					
	Összesen	13	13	23	23	2

2. Területi adatok

2.1 Védett és védelemre tervezett területek

Az Igazgatóság jelenleg hét védetté nyilvánítási eljárást folytat párhuzamosan.

a) A Fertő-Hanság Nemzeti Park és a Soproni Tájvédelmi Körzet bővítésére, valamint önálló természetvédelmi területek kialakítására került sor Sopronban és három környező településen; Harkán, Ágfalván és Fertőrákoson. A védetté nyilvánításhoz szükséges dokumentáció elkészült, a területi egyeztetések lezárultak, a teljes anyag felterjesztésre került a TvH-ba a jogszabályi kihirdetést előkészítő tárcaközi egyeztetésre. A Liget-patak menti TT, az Ikva-patak menti TT és a Bécsi-domb TT esetében a védetté nyilvánító jogszabály 2006 folyamán megjelent. A Nemzeti Park, illetve a Soproni Tájvédelmi Körzet bővítésének állásáról Igazgatóságunknak nincsenek információi.

Terület neve	Kiterjedése (hektár)
Fertő-Hanság Nemzeti Park bővítés 1	149,4261
Soproni Tájvédelmi Körzet bővítés	156,5234

b) A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet első bővítése a győrszentiváni lőtérre terjed ki. Az előkészítő dokumentáció és a kezelési terv tervezet is elkészült. 2005-ben elkészült a területre a természetvédelmi kezelési terv. 2006 év végén lezárult a védetté nyilvánítás és a természetvédelmi kezelési terv egyeztetése. Az elkészült anyagok 2007 februárjában kerülnek felküldésre a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumba.

Terület neve	Kiterjedése (hektár)
Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet bővítés 1	627,0686

c) A Szigetközi Tájvédelmi Körzet bővítése a legnagyobb területet érinti a három eljárás közül. 2004-ben összeállításra került a védetté nyilvánítási dokumentáció és a természetvédelmi kezelési terv tervezete. A dokumentáció jelenleg is a KvVM-ben van, belső egyeztetésen. Ennek lezárultával a nyilvános egyeztetéssel folytatódik az eljárás.

Terület neve	Kiterjedése (hektár)
Szigetközi Tájvédelmi Körzet bővítés	5938,6696

d) 2004-ben javasolt a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság védelemre Várbalogi Héricses TT néven 26 ha gyepet Várbalog határában. A területeket Igazgatóságunk már meg is vásárolta. 2006-ben a terület háttéradatainak (ingatlan-nyilvántartási adatok, meteorológiai és talajtani adatok, biológiai értékek stb.) összegyűjtésével és a természetvédelmi kezelési terv előkészítésével folytatódott az eljárás. A terület a Mosoni-sík egyetlen megmaradt gyepterülete, amely alföldi viszonylatban kiemelkedő jelentőségű tavaszi hérics állománynak biztosít élőhelyet.

Terület neve	Kiterjedése (hektár)
Várbalogi Héricses TT	50,0080

e) A Nyugat-Magyarországi Egyetem Botanikai Tanszéke javasolta védelemre tervezett területnek az Ebergöc melletti láprétet (49 ha). Igazgatóságunk indokoltnak találva a védelmet,

hivatalból megindította a védetté nyilvánítási eljárást. A láprét valószínűleg az utolsó megmaradt rábaközi kékperjés láprét, mely számos védett fajnak ad otthont. 2006-ben a terület háttéradatainak (ingatlan-nyilvántartási adatok, meteorológiai és talajtani adatok, biológiai értékek stb.) összegyűjtésével és a természetvédelmi kezelési terv előkészítésével folytatódott az eljárás.

Terület neve	Kiterjedése (hektár)
Ebergóci Láprét TT	48,8905

f) Keszei Balázs botanikus-tanár javasolta védelemre az Iván mellett fennmaradt szikes gyepeket, illetve a Csáfordjánosfa és Csér határában megmaradt egykori legelőterületeket (70 hektár). Igazgatóságunk indokoltnak találva a védelmet, hivatalból megindította a védetté nyilvánítási eljárást. A gyepeken számos védett növény és állatfaj él. A terület különlegessége, hogy a Dunántúlon itt él a sziki kocsord legnagyobb állománya, mely a nagy sziki bagoly tápnövénye. Jelenleg a természetvédelmi kezelési terv készítése és a védetté nyilvánítási dokumentáció összeállítása történik. 2006-ben a terület háttéradatainak (ingatlan-nyilvántartási adatok, meteorológiai és talajtani adatok, biológiai értékek stb.) összegyűjtésével és a természetvédelmi kezelési terv előkészítésével folytatódott az eljárás.

Terület neve	Kiterjedése (hektár)
Iváni szikesek TT	70,9673

g) 2005-ben került felfedezésre a Győrújbarát melletti Tokaj és Józán-völgy természeti értékei. A területen többek között tömegesen fordul elő az *Orchis militaris*, az *Orchis purpurea* és itt található a méhbangó (*Ophrys apifera*) második megyei lelőhelye. A terület védetté nyilvánítását a Palocsa Egyesület kezdeményezésére Igazgatóságunk megkezdte. A védetté nyilvánítás a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet bővítéseként kezdődött meg. 2006 év végén lezárult a védetté nyilvánítás és a természetvédelmi kezelési terv egyeztetése. Az elkészült anyagok 2007 februárjában kerülnek felküldésre a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumba.

Terület neve	Kiterjedése (hektár)
Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet bővítés 2	40,2851

h) A természeti területek 1998-as felmérése után a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság 2006-ban is folytatta a területek felülvizsgálatát. A kötelező feladatok mellett Igazgatóságunk munkatársai újabb 80 területet mértek fel botanikai és zoológiai szempontból, illetve végezték el az érintett helyrajzi számok kigyűjtését. A 2005 óta folyó felülvizsgálat szomorú tapasztalata, hogy az 1998-ban felmért területek mintegy 50%-a elpusztult vagy erősen degradálódott az eltelt 8 évben. Új, a természeti területek törvényi feltételeinek megfelelő területet mindössze 6-ot találtunk, mintegy 100 hektár kiterjedésben

2.2 Saját vagyonkezelésű területek

a) Rét, legelő:

Az összterülethez viszonyítva legnagyobb arányban gyepterületeket vásároltunk a védett természeti területek védelmi szintjének helyreállításáról 1995. évi XCIII. törvény alapján. Ezek a volt termelőszövetkezetektől meglehetősen degradált, elgyomosodott, gyakran cserjésedett állapotban kerültek át az Igazgatóság vagyonkezelésébe. A területek nagyobb részét az Igazgatóság gépi eszközeivel, ill. saját állatállományával állítja helyre és kezeli. 192 ha-t szigorú, természetvédelmi előírásokkal, idényre kötött haszonbérleti szerződésekkel hasznosítja. A maradék területet pedig kisebb beavatkozások kivételével érintetlenül hagyja.

b) Erdő:

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság 2006. évben folytatott erdőgazdálkodási tevékenységét jellemző főbb adatok: Folyamatos erdősítések területe: 51,6 ha. Első kivétel 18,8 ha, pótlás 1,4 ha. Befejezett ápolások területe: 13,1 ha. Kötelezettség alá vont területünk év végére 60,45 ha-ra módosult. Az év végére keletkezett 23,4 ha vágásterület felújítására 2007 tavaszi első kivitel tervezünk. Fahasználati tevékenységünk: A véghasználatokat az átvett nemesnyárasokra korlátoztuk, EÜ termelést, illetve nevelővágásokat az őshonos fajokból álló állományokban is végeztünk. Véghasználat: TRV: 18,7 ha, nevelővágások: TKGY: 17,1 , NFGY: 5,3 ha területen folytak. Erdőfelújítási munkáink során nehézségként jelentkezett szigetközi területeinken a hosszan elhúzódó tavaszi árvíz, illetve a hansági területeken a nyár elejéig tartó belvíz. A vegetációs időszak kezdetébe belenyúló vízborítás miatt a tavaszra tervezett első kivitelekre csak az őszi időszakban kerülhetett sor. Ez természetesen negatívan befolyásolta az erdőfelújítási alapról igényelhető összeg nagyságát. Eredményesen befejezett területünk 4,9 ha volt az év folyamán. A téli időszak után a vadkárosított területeket felmérve előreláthatóan további 1-2 erdőrészlet bekerítésére kényszerülünk 2007-ben. Az erdősítési munkákat továbbra is vágásérett nemesnyárasok véghasználatából, és az állami támogatásból finanszírozzuk. A Győri tervezési körzetben az év folyamán új körzeti erdőterv készült, jelenleg a zárótárgyalás előtt áll, ezt követően megrendeljük az erre a körzetre érvényes új üzemtervünket.

c) Nádas:

Vagyonkezelésben lévő nádasok 95 %-a a Fertő-tó jogi partvonalán belül található a natúr-zónában. Ez összesen 1912 hektárt jelent. A területek aratását és egyéb használatát a KTVF hatósági határozatban engedélyezte, amelyhez szakvéleményt készített az Igazgatóság. A parti fekvésű, saját kezelésű nádasok aratását idényre szóló haszonbérleti szerződések keretében végezteti el. Ezeket évente licit útján értékesíti.

d) Tó:

2006-ban az FVM Vadászai és Halászati Főosztálya, valamint Igazgatóságunk között 2003-ban aláírásra került 15 éves időtartamú haszonbérleti szerződés keretében folytattuk a halgazdálkodási tevékenységet. Az 1744 hektár kiterjedésű halászvízen négy halászati kerületet alakítottunk ki, amelyek közül három halászatát területi engedély halászok számára történt kibocsátásával biztosítottuk. A fokozottan védett Madárvárta-öböl kerületben nem folytattunk halászati tevékenységet, megfelelően ezáltal a nemzetközi egyezmények előírásainak.

e) Szántó:

Az állatállomány takarmány szükségletét egészítik ki 37 hektár lucerna területtel Fertőszéplak és Sarród községhatárban. A többi szántó művelésű ágú ingatlan gyepesítése folyamatban van. 36 ha szántót haszonbérbe adtunk.

2.3 Terület nélküli értékek

Források hiányában a terület nélküli értékek (egyedi tájértékek, kunhalmok, földvárak, források) kataszterezése 2006-ban nem folytatódott.

2.1 táblázat: Védett és védelemre tervezett területek

Illetékességi terület (ha)	409687
----------------------------	--------

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	23735	7660	0	1	150
Tájvédelmi Körzet	3	22954	9 694	0	4	6762
Természetvédelmi Terület	6	109	0	0	3	169
Ex lege védett láp	23	728	0	0		
Ex lege védett szikes tó	0	0	0	0		

Összesen	33	47526	17 279	0	8	7081
----------	----	-------	--------	---	---	------

Ramsari	2	8847		0		
Bioszféra Rezervátum	1	12 542		0	1	43 854
Világörökség	2	23 052				
Európa Diploma	0	0		0	0	0
NATURA 2000 Madárvédelmi terület*					4	40 934
NATURA 2000 Élőhelyvédelmi terület*					13	50 362

* A NATURA 2000 Madárvédelmi terület és a NATURA 2000 Élőhelyvédelmi terület tartalmazza kiterjedésében a már eddig védetté nyilvánított területeket is.

2.2 táblázat: Saját vagyonkezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt terület (ha)	Összkiterjedés e (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			Ha	%	ha	%
Szántó	0	224	188	84	36	16
Gyep	0	6736	6562	97	192	3
Kert	0	0	0	0	0	0
Szőlő	0	0	0	0	0	0
Gyümölcsös	0	2	2	100	0	0
Nádas*	0	2 185	156	7	112	5
Halastó	0	0	0	0	0	0
Erdő	0	1106	1106	100	0	0
Kivett	0	1110	1110	100	0	0
Összesen	0	11363	9241	81	330	1

* A nádasok esetében 1909 ha nemzeti parki vagyonkezelésű területen a Fertő-tavi Nádgazdaság Rt.-nek van használati joga.

2.3 táblázat: Terület nélkül értékek

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből a tárgyévben nyilvántartásba vett (db)
Természeti Emlék	0	0
Forrás	26	26
Barlang	18	0
Víznyelő	0	0
Kunhalom	35	33
Földvár	6	6
Egyedi tájérték	274	67

3. Kutatás és monitorozás

3.1 Kutatás

2006-ban ökológiai alapkutatásra anyagi források nem álltak rendelkezésre. Az Igazgatóság működési területén többek között az MTA Geofizikai Kutatóintézete, a Nyugat-Magyarországi Egyetem különböző karaihoz tartozó intézetek és a Magyar Természettudományi Múzeum végeznek természetvédelmi szempontból is jelentős kutatásokat.

3.2 Monitorozás

3.2.1 A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (beleértve: Natura 2000) keretében folyó monitoring vizsgálatok

3.2.1.1 Országos programok

a) Élőhely-térképezés

2006-ban az NBmR keretében Igazgatóságunk területén nem folyt élőhely-térképezési munka, mert a területünkön kijelölt 5x5 km-es kvadrátok már felmérésre kerültek. Az ismétlések várható kezdése 2008-ban lesz.

b) Védett növényfajok monitorozása

Egységes protokoll alapján történik a kiválasztott 57 növényfaj monitorozása. A programot egészíti ki a természetvédelmi örök éves adatszolgáltatása keretében történő adatgyűjtés. 2006-ban az NBmR keretében 15 faj (kenyérbél cickafark (*Achillea ptarmica*), kúszó zeller (*Apium repens*), csillagos őszirózsa (*Aster sedifolius*), farkasboroszlán (*Daphne mezereum*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), osztrák tárnicska (*Gentiana austriaca*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), hagymaburok (*Liparis loeselii*), struccpáfrány (*Matteuchia struthiopteris*), vidrafű (*Menyanthes trifoliata*), tündérfátyol (*Nymphoides peltata*), légybangó (*Ophrys insectifera*), pókbangó (*Ophrys sphecodes*), fehér acsalapu (*Petasites albus*), lápi hízóka (*Pinguicula vulgaris*), fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis ssp. nigricans*)) felmérése történt meg.

c) Cönológiai monitoring

A monitoring keretében 22 állandóra kijelölt négyzetben történik 13 kiemelten fontos növénytársulás monitorozása. 2006-ban 5 társulás (*Nymphoidetum peltatae*, *Calamagrostio-Salicetum cineerae*, *Thelypteridi-Alnetum*, *Salicetum albae-fragilis*, *Puccinellietum limosae*) került felmérésre 9 lokalitásban.

d) Ürgemonitoring

Három mintavételi területen (Sarród – Ürgedomb, Fertőszéplak – Széplaki legelő, Pár – repülőtér) egységes módszer alapján történik a monitorozás évenkénti gyakorisággal. 2006-ban a felmérést elvégeztük, az adatokat értékelésre továbbítottuk az országos központba.

e) Makroszkopikus vízi gerinctelen (makrozoobenton) monitoring

A makrogerinctelen monitoring vizsgálatok végzését országosan a BioAqua Pro Kft. végzi, így területünkön is ennek szakemberei folytatták a mintavételeket és elemzést. A nemzeti park területén 7 mintavételi pont található, melyben holtág, csatorna, kisvízfolyás, valamint közepes és nagy folyó (Mosoni-Duna) is található. (Ezen felül a Szigetközben gyűjtött adatokat is megkaptuk.)

A mintavételek az AQEM szabvány szerint, kvantitatív módon történtek, a meghatározott vízkémiai és fizikai paraméterek és morfológiai jellemzők rögzítése mellett. Egy tavaszi és egy nyári (vagyis évi 2) mintavételi alkalom zajlott le.

f) Denevérmonitoring

2006-ban indult el Igazgatóságunk területén az épületlakó denevérek monitorozása. Az első évben 12 korábban lakottnak ismert templom került felmérésre, de csak 10 helyen találtak denevérkolóniát.

3.2.1.2 Helyi programok

a) Kétéltű-hüllő monitoring

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság négy mintavételi területén, hét mintavételi helyen, húsz mintavételi napon, összesen huszonkilenc mintavétel történt a NBmR kétéltű és hüllő monitoring programja során a 2006-ban. A mintavételi területeken továbbra is csak kis egyedszámban volt megfigyelhető a mocsári béka (*Rana arvalis*) a barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*) és nem volt vöröshasú unka (*Bombina bombina*). E fajok egyedszáma a megművelt szaporodás hatására csökkent (2002, 2003, 2004 évek).

A hansági Figurákban megfelelő mennyiségű víz állt rendelkezésre a mintavételi területen és annak környezetében is. Ennek ellenére a mintavételi helyen és a környező vízterekben a 2006. évben is csak kis egyedszámú szaporodó kétéltűt tudtunk kimutatni. A 2003-2005 évekhez képest azonban a fajszám és az egyedszám is növekedést mutat. A megfigyelések a kijelölt mintavételi hely 1000 méteres környezetében történtek. Ennek ellenére még nem javasolt a mintavételi hely változtatása, mert az eredetileg kijelölt terület is megfelelő állapotú, így azt újra elfoglalhatják a kétéltűek.

A fehér-tói mintavételi területen az egész évben magas növényzet akadályozta az eleven-szülő gyíkok (*Zootoca vivipara*) észlelését. A növényzet magassága jelentősen befolyásolja e faj esetében is az észlelési valószínűséget. A hansági élőhelyein az előző időszakokban megfigyelt egyedszámoknál több példányt észleltünk.

A Soproni-hegység mintavételi területen 2006. évben is elegendő volt a csapadék a foltos szalamandra (*Salamandra salamandra*) által preferált szaporodóhelyek fennmaradásához. A mintavétel során kifejlett egyedeket, és lárvákat is észleltünk a mintavételi helyen.

A Gyirmót - Holt-Marcál mintavételi területen 2006-ban sem észleltünk vörösfülű ékszer-teknősöket (*Trachemys scripta elegans*). Az mocsári teknős (*Emys orbicularis*) esetében észlelt egyedszám nem csökkent tovább, de alacsony értéke mutatja, nem észlelési hiba okozta a tavalyi alacsony értéket. Az állomány tehát folyamatosan csökken.

A legfontosabb veszélyeztető tényező a Hanságban az invazív növények terjedése - *Solidago sp.*, *Asclepias syriaca*, *Ailanthus altissima* – és a spontán cserjésedés, a vaddisznó és a borz kártétele, Sopronban a tarvágásos erdőművelés alkalmazása a patakok mentén, a

gyirmóti Holt-Marcál mintavételi területen a fokozott emberi jelenlét (horgászat, turizmus) jelenti a legjelentősebb veszélyt.

b) Szitakötő monitoring

A program keretében mintegy 100 kijelölt mintavételi helyen, 1996 óta folyik egységes módszerrel a szitakötő fauna monitorozása. Ennek során imágó, lárva és exuviumok vonatkozásában egyaránt történik adatgyűjtés. A felvételezés kiemelten kezeli az élőhelyeket, amelyek a hazai és nemzetközi szintű védettséget élvező (Élőhely Irányelv) fajok populációinak adnak otthont. 2006-ban ismét sikerült a ritka hegyiszitakötő (*Cordulegaster heros*) (fok.védett, Élőhely Irányelv II. függelékes szitakötő faj) legjelentősebb élőhelyein sikerült elvégezni az exuviumok mennyiségi felvételét a populáció egyedsűrűségének becsléséhez. Vizsgálatok történtek a faj viselkedésének, élőhely preferenciájának és szaporodás biológiájának tisztázására. Ennek jelentősége abban áll, hogy hazai szinten a Soproni-hegyvidék egyike a három ismert, nagyobb hazai állomány egyikének. Európai szinten pedig a faj megőrzése szempontjából fontos szerepet játszanak a hazai állományok is. További jelentős adatok kerültek felmérésre a Fertő mentén a védett, Élőhely Irányelv II. függelékébe sorolt lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) és díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*) fajokból is. A lápi szitakötő újabb előfordulási helye vált bizonyossá a Hanságban, a Nyirkai-Hany egyik vízterében.

c) Nappali lepke monitoring

Elsősorban az Élőhely Irányelvben szereplő nappali lepkék helyi állományainak felmérésére szolgáló, 2000 óta folyó monitorozási munka. A program különös figyelmet fordít a lárvi hangyaboglárkák, a nagy tűzlepke, valamint a farkasalmalepke populációknak. Egyes kiválasztott mintaterületeken jelölés-visszafogásos kvantitatív és habitat szelekciós kutatások is történtek a Fertő mentén.

A vizsgálatok kiemelt célja az egyes fajok élőhely kezelési-fenntartási irányelveinek kidolgozása és gyakorlatban, mintaterületeken való alkalmazása, valamint a környező területekre való kiterjesztése, hogy a szűk, lehatárolt léttér bővülhessen, valamint a meglévő területen a környezeti feltételek, vízellátottság, vegetáció struktúra kedvezőbbé váljon. Újabb területeken sikerült jelentős *Maculinea* állományokat felderíteni. Az így nyert adatokat a Biogeográfiai Szemináriumot követő adat pontosítási folyamatban jól fel lehetett használni. A program csatlakozik a 2003-tól, több vonalon induló országos nappali lepke monitorozási programhoz.

d) Natura 2000 élőhelyek monitorozása

A program keretében 2006-ban a Dudlesz-erdő és a Rába felmérése történt meg. A programot összevontuk az Igazgatóság által 2000-ben elindított „A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság védett területeinek általános botanikai monitorozása” című monitorozási programmal. A program célja, hogy a védett és a Natura 2000 területek növényzetében élőhely szinten bekövetkező változásokat nyomon követhessük. A 10 éves periódusokban ismétlődő vizsgálat keretében elkészül a területek 1:10000 léptékű élőhely-térképe, amely tartalmazza az adott folt ANÉR kódját, a természetességi-degradáltsági értékelését (Seregélyes 5 fokozatú skálája alapján), a területet jellemző degradáltságot okozó tényezők, illetve a degradáltság jelenségének jellemzését. Az élőhely-térkép mellett elkészül a védett területen található inváziós és védett növényfajok elterjedési térképe pont- és foltterképezés alapján.

A felmérés az elmúlt négy évben elkészült a Fertő-Hanság Nemzeti Park észak-hansági, répce-menti, tóközi és dél-hansági területeire, illetve a Soproni Tájvédelmi Körzet és a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet teljes területére. 2005-ben felmérésre került a Határmenti-erdők és a Rábaköz elnevezésű Natura 2000 területek.

A programban a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Növénytan Intézetének szakemberei vesznek részt.

3.2.2 A Szigetköz biológiai megfigyelőrendszere

a) Erdővédelmi monitoring

A 14 évvel ezelőtt megkezdett kutatás célja, annak vizsgálata és bemutatása, hogy a Szigetköz megváltozott talajhidrológiai viszonyai hogyan jelentkeznek az erdők hosszabb távon megfigyelhető egészségi állapot változásaiban. A vizsgálatra kijelölt 10 mintaterületet úgy választották meg, hogy azok tartalmazzák a Szigetközben előforduló fafajokat, erdőtípusokat. További szempont volt, hogy a megváltozott hidrológiai viszonyok különböző fokozatai is képviselve legyenek. Sajnálatos módon az egyik kijelölt területet – az üzemszerű erdőművelés következtében – bizonyos károsodás érte, egyes fák eltávolításra kerültek.

Noha a nyáron a hullámtéri erdők egy része kapott az áradásból származó vízpótlást, az áradás elvonultával a vízviszonyok a talajban valószínűleg visszaálltak az azt megelőző szintre. A magasabb térszínen levő egyedeknél tovább növekedett a csúcsszáradásos esetek száma.

b) Társas rovarok monitorozása

2006-ban a korábban is monitorozott 9 mintaterületen történt meg a felmérés a Szigetköz és a Gönyüi-homokvidék területén. Az adatok közül kiemelkedik a *Myrmoxenus ravouxi* faj, mely a Fertő-Hanság Nemzeti Park új faja. A Szigetközből 1065 egyed, Gönyü térségéből pedig 2264 hangya egyed került meghatározásra. A terepi munka során gyűjtött egyéb csoportokkal együtt pedig összesen 6810 gerinctelen egyed vizsgálatán alapult a jelentés.

A hangya közösségek fajösszetételi- és dominancia viszonyainak többváltozós (ordinációs) vizsgálatával és a szukcessziós változások elemzésével zajlott le a fölvet minták kiértékelése. Összehasonlítás történt hasonló jellegű homokvidékek hangya közösségeivel is.

c) Talajzoológiai monitoring

2006-ban a Duna elterelésével érintett szigetközi területek Collembola faunájának feltárása céljából, 5 ártéri mintaterületen vett kvantitatív talajminta alapján futtatással történt.

53 ugróvillás faj 1658 egyede került az anyagból meghatározásra.

Az elmúlt évek abundancia adatainak összehasonlító elemzése fajonként és összesítve is megtörtént, egyes fajok külön taglalásra kerültek.

d) Vizes élőhelyek monitoringja

A Szigetköz különböző víztereiben, mintegy 23 mintavételi ponton folyt a szitakötő közösségek (lárva, imágó és exuvium) felvételezése. A felmérés külön figyelmet fordított a természetvédelmi oltalom alatt álló fajok népszerűségére.

A vízi makroszkopikus gerincteleneket monitorozó munkacsoport a Szigetköz területén is végzett AQEM rendszerű mintavételt, melyet nem ennek a programnak a keretében finanszíroztak ugyan, ám az adatok ebbe a programba is beilleszthetők.

3.2.3 Saját szervezésben folytatott monitoring jellegű vizsgálatok

a) Vízimadár-állományok monitoring vizsgálata

Más szervezetekkel (Nyugat-Magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási Intézet, Birdlife Österreich, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület) együttműködve évek óta folyik a fontosabb vizes élőhelyek madárállományainak monitoring vizsgálata. Ez jelenleg a Fertő-tó öblözeteire, a Mekszikópusztai és a Nyirkai-Hany élőhely-rekonstrukciós területeire, a hansági tavakra terjed ki. A felmérés eredményei adatbázisba kerülnek, ezekből a Nyugat-Magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási Intézet készít összefoglaló jelentéseket a Minisztérium számára.

2006-ban a madártani monitoring eredményei kimutatták a Nyirkai-Hany vízimadárélőhely növekvő fontosságát. A mennyiségi viszonyok és a veszélyeztetett fajok jelenléte indokolta a terület Ramsari területté nyilvánítását. Két másik új Ramsari terület és egy területbővítés mellett a Nyirkai-Hany Ramsari Terület ünnepélyes avatása a helyszínen 2006. szeptember 29-én történt meg Persányi miniszter úr és az Egyezmény képviselőjének jelenlétében.

b) Ritka és telepesen fészkelő madarak monitoringja

Az országos felmérési program a fokozottan veszélyeztetett, telepesen fészkelő és meghatározott ritka fajok állományainak felmérésére irányul. Működési területünkön, 2006-ban megtörtént a telepesen fészkelők egy részének a felmérése. A ritka fészkelők felmérését csak korlátozottan, kisebb területekre tudtuk elvégezni, mivel a megye déli részén, ahol nincsen védett terület, nincsen lehetőségünk a fajok állományainak pontos felmérésére. Az eredmények adatbázisba kerülnek. A monitoring legfontosabb eredményei a következők: a kormorán hansági állománya stabilizálódott. Itt újra fészkel a fokozottan védett kanalasgém, az állomány 10 pár volt. 2006-ban első ízben fészkel a fokozottan védett kis kócsag (2 pár). A Fertő hazai oldalán, a Fertőrákosi-öböl déli részén mintegy 278 párra növekedett a fészkelő fokozottan védett vörös gémekek állománya, egy másik telepben 55 pár nagy kócsag is költött. A Szigetközben lévő fészektelepeken érdekes változás volt megfigyelhető: míg a szürkegém (300 pár) és bakcsó (25) állomány nagyságrendi változást nem mutatott, addig az egyik legnépesebb kormorántelegen drasztikus csökkenés (500-ról 300 alá) volt megfigyelhető. Árnyalja a képet, hogy egy vegyes gémtelepén ugyanakkor nőtt a kormoránok száma, de nem olyan mértékben, ahogy az említett helyen csökkent. A mekszikópusztai elárasztásokon 13 pár gulipán és 12 pár gólyatöcs költött eredményesen. A tárgyév nagy eredménye a parlagi sas fészkelőként megjelenése a Mosoni síkon. E fajjal együtt más ritka ragadozó madárfaj állományfelmérése és védelme terén is komoly előrelépéseket tettünk. Kék vércse számára 45 fészkelőládát helyeztünk ki, jelenleg 7 pár költéséről van tudomásunk. Rétisasból 4, kerecsenből 5 pár fészkel már, barna kánya állományunk pedig 6 párra tehető. Ismét 2 uhupár költött gallyfészkekben, de 10 helyen találtunk réti fülesbaglyot is fészkelőként.

c) A dél-hansági rekonstrukciók monitorozása

2000-ben készült el a Nyirkai-Hanyban a hansági rekonstrukciók első üteme. Már a rekonstrukció építésének kezdetekor megkezdődött a monitorozási munka. A monitoring magába foglalja a növényzet, a madárvilág, a vízi gerinctelen fauna, a vízminőség és a vízkémiai változások vizsgálatát. A monitorozásban a Szegedi Tudományegyetem Ökológiai Tanszékének és a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság kutatói vesznek részt.

A növényzet vizsgálata elsősorban állandó transzektek (24 db) cönológiai vizsgálataiból, illetve a teljes terület 3 évente elkészülő vegetáció-térképéből áll. A madárvilág vizsgálatát a heti számolásokon keresztül sikerült biztosítani. A vízi gerinctelen makrofauna monitorozása azokra az árasztáshoz csatlakozó, alulról táplálkozó, lápi jellegű kisvizek vizsgálatára koncentrálódott, melyek a tözeges jelleget a leginkább mutatják. A rekonstrukció területén kívül a Fövényes-tó, mint kontroll mintavételi ponton folytak még vizsgálatok 2006-ben elvégeztük az évente szokásos cönológiai és madártani vizsgálatokat, illetve elkészítettük a teljes terület 3 évente elkészülő vegetációtérképét.

d) A parlagi vipera észak-hansági állományának vizsgálata

A 2001-ben indult kutatási program célja a hansági vipera állomány helyzetének tisztázása, az egykori, ismert és potenciális lelőhelyek felmérése, az állatok fejpajzs mintázata alapján történő egyedi azonosítása. A program keretében rekonstrukciós terv készül az egykori lelőhelyek helyreállítására. A program keretében 2005-ben folytattuk a hansági állomány felmérését és a megtalált példányok egyedi azonosítását a torok- és fejpajzs mintázat alapján. 2006-ban összesen 15 példányt sikerült befogni, az állományviszonyok jelentős megváltozását nem tapasztaltuk. A 2004-ben megalakult a Rákosi Vipera Védelmi Tanács vezetője igazgatóságunk vezetője Dr. Kárpáti László igazgató. A Tanács munkájában Igazgatóságunk részéről Pellingner Attila ökológiai osztályvezető vesz részt, illetve Dankovics Róbert zoológus (Savaria Múzeum, Szombathely) a monitoring irányítója. A Tanács a 2004-ben elkészült a rákosi vipera megőrzési terv alapján működik, döntött a faj zárt téri szaporítására indult LIFE Projekt egyes részfeladatainak kiterjesztésére a hansági állományra 2006-tól. Ennek keretében megindult az állomány genetikai vizsgálata, 3 egyed vérmintái alapján.

e) Egyéb lepke monitoring

A kiemelten és országosan folyó, nemzetközi védettséget élvező lepkék monitorozása mellett a területen folyik egyéb védett lepkék vizsgálata is. Ezek a munkák főként a Soproni-hegyvidéken, a Szigetközben, a Hanságban a Fertőn és a Fertő-melléki dombsoron, alkalmi éjszakai lámpázásos gyűjtésekkel zajlanak. Jelentősebb, újonnan előkerült, védett faj az éjjeli nagy pávaszem (*Saturnia pyri*) volt, mellyel tenyésztési kísérletek is folytak, valamint kitelepítés is történt. A nagy szikibagoly (*Gortina borelii lunata*) fajmegőrzési programhoz csatlakozva a legjelentősebb dunántúli sziki kocsord állomány vizsgálata folytatódott Iván térségében.

3.1 táblázat: Monitorozás

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/ magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1	Élőhelytérképezés (NBmR országos)	0			
2	Védett növényfajok monitorozása (NBmR országos)	300	Takács Gábor (FHNPI)	15 növényfaj lelőhelyeinek felmérése	
3	Cönológiai monitoring (NBmR országos)	290	Bauer Norbert, Keszei Balázs, Király Gergely, Takács Gábor (FHNPI)	lásd szöveges részben	
4	Ürgemonitoring (NBmR országos)	50	Váczi Miklós (FHNPI), Takács Gábor (FHNPI)	3 mintavételi hely protokoll szerinti felvételezése a két Igazgatóság területén	
5	Kétéltű-hüllő monitoring (NBmR országos)	0	Szent István Egyetem	Protokoll szerinti felmérés a Hanság területén	TVH szerződés alapján
6	Makroszkopikus vízi gerinctelen (makrozoobenton) monitoring (NBmR országos)	550	BIO-AQUA Pro	lásd szöveges részben.	TVH szerződés alapján
7	Kétéltű-hüllő monitoring (NBmR helyi)	250	Dankovics Róbert (Savaria Múzeum)	Az országos program kiegészítéseként a protokoll szerint készült felmérések a Soproni-hegység, a Pannonhalmi TK és a Hanság területén.	Az országos program kiegészítése
8	Nappali lepke monitoring (NBmR helyi)	100	Ambrus András (FHNPI)	NATURA 2000 fajok potenciális élőhelyein állományfelmérések	Az országos program része
9	Egyéb lepke monitoring	0	Ambrus András (FHNPI)	lásd. szöveges részben	

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/ magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
10	Erdővédelmi monitoring (Szigetköz-monitoring)	1100	NyME Erdővédelmi Intézete	lásd. szöveges részben	
11	Társas rovarok monitorozása (Szigetköz-monitoring)	700	SZTE Ökológiai Tanszék	lásd. szöveges részben	
12	Talajzoológiai monitoring (Szigetköz-monitoring)	300	Traser György	lásd. szöveges részben	
13	Vizes élőhelyek monitoringja (Szigetköz-monitoring)	300	Inari Bt.	lásd. szöveges részben	
14	Vízimadárállományok monitoring vizsgálata	0	FHNPI, NyME	lásd. szöveges részben	
15	Ritka és telepesen fészkelő madarak monitoringja	200	FHNPI	lásd. szöveges részben	
16	A dél-hansági rekonstrukciók monitorozása	0	Margóczy Katalin (SZTE), Takács Gábor, Ambrus András, Pellingner Attila (FHNPI)	lásd. szöveges részben	
17	A parlagi vipera észak-hansági állományának vizsgálata	300	Savaria Múzeum, Kenyeres Zoltán	lásd. szöveges részben	
18	Invázió növényfajok irtására tett kezelési kísérletek	0		lásd. szöveges részben	A program 2006-ben források hiányában nem működött

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/ magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
19	A természetvédelmi kezelések hatása a Fertő-menti gyepék élővilágára	0	FHNPI, Kaposvári Egyetem, BDTF, egyéb kutatók	lásd. szöveges részben	A program 2006-ben források hiányában nem működött
20	Tájtörténeti kutatások	0			A program 2006-ben források hiányában nem működött
21	A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság kiemelt jelentőségű védett területeinek részletes vizsgálata	0			A program 2006-ben források hiányában nem működött
22	Denevérmonitoring	200	ENVI-PROT Bt.	lásd. szöveges részben	

4. Kezelési tevékenység

4.1 Kezelési tervek

2006-ban kihirdetésre került a Nagycenki hársfasor TT és a Soproni Botanikus kert TT természetvédelmi kezelési terve. A KvVM Környezet- és Természetmegőrzési Szakállamtitkárság utasításának megfelelően összedolgozásra került a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet és bővítéseire korábban elkészült tervezetek. Az összedolgozott tervezett területi egyeztetése 2007 februárjában zárul le. Ugyancsak egységes természetvédelmi kezelési terv készült a Fertő-Hanság Nemzeti Park és bővítéseinek területére is, kivéve a már tárcaközi egyeztetésen lévő területeket. Az összedolgozott természetvédelmi kezelési terv területi egyeztetése várhatóan 2007 márciusában kezdődhet meg.

4.1 táblázat: Kezelési tervek

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció (+,-)	Részletes természetvédelmi kezelési terv (+,-)	"C" fejezet, jogszabály melléklete (+,-)
Fertő-Hanság Nemzeti Park	23587	+	+	+
Fertő-Hanság Nemzeti Park bővítése	149	+	+	+
Szigetközi TK és bővítése	15488	+	+	+
Pannonhalmi TK	7052	+	+	+
Pannonhalmi TK bővítése I.	627	+	+	+
Pannonhalmi TK bővítése I.I	40	-	-	-
Soproni TK	4905	+	+	+
Soproni TK bővítése I.	156	+	+	+
Nagycenki Hársfasor TT	12	+	+	+
Pannonhalmi Arborétum TT	11	+	+	+
Soproni Egyetem botanikus kert TT	17	+	+	+
Ikva-patak menti TT (tv)	18	+	+	+
Liget-patak menti TT (tv)	27	+	+	+
Iváni szikések TT (tv)	71	+	+	+
Bécsi-domb TT (tv)	8	+	+	+
Várbalogi héricses TT	50-	-	-	-
Ebergőci láprét TT	49	-	-	-

4.2 Élőhely fenntartás

Fertő-parti szikesek

Az Igazgatóság saját állatállományával és gépeivel végzi a szikes gyepek kezelését. Az élőhely-kezelés célja a szikes vegetáció fenntartása, az elnádasodás megakadályozása. A mély fekvésű területeken kialakuló sekély vízborítás kedvez a nádas terjedésének, ez csak rendszeres legeltetéssel és kaszálással akadályozható meg.

A Lászlómajor és Hegykő közötti területrészen komoly problémákat okoz az adventív ezüstfa terjedése, amely a 80-as években csökkenő mértékű tendenciát mutató kaszálás és legeltetés következménye. A becserjésedés felszámolása több mint 10 évvel ezelőtt kezdődött meg. 2006-ban a korábban letisztított területeken a sarjak felverődésének megakadályozására törekedtünk.

A fertőparti gyepterületek kezelésének célja az elgyomosodás, a beerdősülés és az elnádasodás elleni védekezés.

Észak-Hansági gyepek

A hansági területeket az elmúlt években az elgyomosodás veszélye fenyegette, mivel csökkent a széna iránti kereslet. 2006-ban a hansági gyepeket az Igazgatóság saját eszközparkjával kezelte és a szénát az állatállomány téli etetésére használta fel.

Megkezdtük a parlagi vipera ismert és potenciális élőhelyeként ismert, Pintér-Hany aranyvesszővel és náddal borított gyepterületeinek rekonstrukcióját is. Ennek keretében 170 ha történt évi kétszeri szárazzás.

Dél-Hanság

A Király-tó környéki gyepterületeken 2005-ben az Igazgatóság saját állatállománnyal – bivaly (250 egyed) és magyar szürke szarvasmarha (181 egyed) – legeltetett. A dél-hansági kaszálóréteket az Igazgatóság saját eszközparkjával biztosította.

Szigetközi Tájvédelmi Körzet gyepterületei

A Szigetközi Tájvédelmi Körzet gyepterületein a kezelések célja az elgyomosodás, a beerdősülés és az elnádasodás elleni védekezés. A Szigetközi Rehabilitáció keretében minden évben folyik a mentett oldali mocsárrétek kezelése. A területeken a vízpótló rendszerrel biztosítjuk a megfelelő vízellátást, illetve kaszáljuk és szárazúozzuk a területeket. A rehabilitáció keretében 2006-ban mintegy 81 hektáron folyt kaszálás és szárazúozás.

A további saját kezelésű területek kaszálását vállalkozóval végeztettük 125 ha területen és a szénát értékesítettük

Pannonhalmi Tájvédelmi körzet gyepterületei

A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet gyepterületei kezelésének célja az elgyomosodás, a beerdősülés és az elnádasodás elleni védekezés. A területek kezelését 2006-ban haszonbérletbe adással oldottuk meg (111 ha).

Fertői nádasok

A Fertő menti nádasok kezelését haszonbérletbe adással oldottuk meg 2006-ban. A területkezelés fő célja a nádas további terjeszkedésének megakadályozása, a part menti gyepterületek rovására (96 ha). A Fertő-meder nádas állományaira vonatkozó nádaratási joggal kapcsolatos jogvita alakult ki a kezelők (Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság és Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság) valamint a Fertő-tavi Nádgazdasági Rt közt. A bírósági eljárás jelenleg is folyik. Igazgatóságunk célja az Rt vitatott szolgalmi jogának törlése, mert a jelenlegi helyzet nem szolgálja a természetvédelmi érdekeket.

Tóközi nádasok (Fehértó, Barbacsi-tó)

A tóközi nádasok kezelését haszonbérletbe adással oldjuk meg, kivéve a gémtelep és környezetének területét. A területkezelés célja a tavak vízminőségének védelme. 2006-ban összesen 16 ha terület került haszonbérbe adásra és kezelésre.

4.2 táblázat: Élőhely fenntartás

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
1	Soproni TK	74	gyep	kaszálás, beerdősülés elleni védelem
2	Szigetközi TK	206	gyep	kaszálás, elgyomosodás elleni védelem
3	Pannonhalmi TK	111	gyep	kaszálás, elgyomosodás elleni védelem
4	Dél-Hanság	1182	gyep	kaszálás, elgyomosodás elleni védelem
5	Észak-Hanság	871	gyep	kaszálás, elgyomosodás elleni védelem
6	Tóköz	489	gyep	kaszálás, elgyomosodás elleni védelem
7	Tóköz	20	nádas	nádaratás, nádas fenntartása
8	Fertő (NY)	257	gyep	kaszálás, elgyomosodás elleni védelem
9	Fertő (NY)	25	nádas	nádaratás, nádas fenntartása
10	Fertő (K)	1410	gyep	kaszálás és legeltetés, szikes gyep fenntartása
11	Fertő (K)	72	nádas	nádaratás, nádas fenntartása

4.3 Élőhely rehabilitáció

Fertői nádasok vízutánpótlását biztosító csatornarendszer kotrása

A Fertő-tó vízszintjének az elhúzódozó aszály miatt már állandósuló tartósan alacsony nyári vízállás következtében a nyílt víztől távolabb eső nádasokba nyáron már nem jut be az oxigéndús víz az öblözetekből, emiatt pangóvizek alakulnak ki és a nádas megritkul. A víznek a nádasok belső részeire jutását a 50-es években kialakított 250 kilométer hosszúságú csatornarendszer depóniái akadályozzák. Ezt, a nád kiszállításra létrehozott csatornarendszert már hosszú ideje nem használják. 2001-2003 között megkezdtük a főcsatornák kotrását azért, hogy a víz bejuthasson a nádasba. Ezt olyan módon végeztük el, hogy a depóniát 50 méterenként átvágva a víz beáramolhasson a belső nádas állományokba is. 2005-ben Igazgatóságunk támogatásban (KvVM – TvH,) részesült, amiből megkezdődhetett a teljes hazai csatornarendszer rekonstrukciójának tervezése, a tervek 2006-ban elkészültek és alprojektként megjelentítettük az NFT II.-ben.

A mekszikópusztai szikes élőhelyrekonstrukció

Az 1989-től megvalósított mekszikópusztai elárasztások üzemeltetése a kezelési tervben foglaltak szerint folyik. Az elárasztások vízellátása a Fertőből történik, a Hanság-főcsatornán és a Csempész-csatornán lévő zsilipeken keresztül. 2006-ban tavasszal a Hanság-főcsatorna bal parti területek (Borsodi-dűlő, Cikes) kerültek elárasztásra, ősszel a jobb parti területek (Nyéki szállás, Paprét). A csapadékos tavasz miatt a viszonylag sokáig megmaradt a hóolvadás utáni vízborítás. A költési időszakot követően, amikor a terület már kiszáradt, kaszáltunk és rackával legeltettük a nádasodás ellen. Az elárasztásra nem kerülő szikeseket ez évben szürkemarhával legeltettük.

2006-ban az elárasztásokon 13 pár gulipán és 12 pár gólyatöcs fészkelte eredményesen. Kedvezően alakult a nyári lúd állomány szaporulata is.

Nyirkai-Hany élőhelyrekonstrukció

A 2000 őszen megindult kivitelezési munkálatok keretében 2001 március közepén az első (88 hektár), április elején a második (119 hektár), októberben a harmadik kazetta (216 hektár) is feltöltésre került. A már elárasztott területrészeken 2001-ben megkezdtük a vízi növényzet és a halak betelepítését. 2002 óta már a teljes terület üzemel vegetációs időszakban. 2006-ban a vízjogi engedély tartalma szerint végeztük a vízkormányzást. Vízkorlátozás nem volt. Folytatódott a monitorozás.

Fészkeltek sok olyan madárfaj, amelyek számára a Dél-Hanságban korábban nem voltak költésre alkalmas területek. Gyarapszik a nyári lúd (*Anser anser*), üstökös réce (*Netta rufina*), a cigányréce (*Aythya nyroca*) és a szarcsensirály (*Larus melanocephalus*) állománya. Fészkelő fajként megjelent a nagy kócsag (*Egretta alba*), költ többek között a vörös gém (*Ardea purpurea*), a bölömbika (*Botaurus stellaris*) és a barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) és a küszvágó csér (*Sterna hirundo*). 2005-ben fészkelte első ízben kanalasgém (*Platalea leucorodia*), 2006-ban pedig kis kócsag (*Egretta garzetta*) a területen.

2006-ban a területet felvették a Ramsari Egyezmény által védett területek közé. A további három területtel együtt lezajlott ünnepélyes kihirdetés helyszíne a Nyirkai-Hanyban volt, jelentős sajtónyilvánosság előtt. A területről erre az alkalomra kétnyelvű kiadvány készült.

Osli-Hany - Királytó élőhelyrekonstrukció

A Nyirkai-Hanyhoz hasonló vizes élőhelyrekonstrukció tervezése megtörtént. A vízjogi engedély meghosszabbítása folyamatban van. A program megvalósítására LIFE pályázatot nyújtottunk be, melynek nem kapott támogatást, ezért megvalósítását az NFT II. keretében tervezzük, ezt alprojektként nyújtottuk be.

Kistóalmi láprét gyeprekonstrukciója

2006-ban is folytatódott a láprét rekonstrukciója. A korábbi avarfelhalmozódást csökkentő intézkedések után megkezdődött a nád visszaszorítása a területen. 2006-ben alternáló, gépi tolókaszával valamivel több, mint 3 hektár terület augusztusi kaszálása történt meg a rét legértékesebb részén. Ez kb. 1 ha-ral több, mint az előző évben. A kaszálások eredményeképpen a lápréten tömegesen virágzott a fehérmájvirág (*Parnassia palustris*). A lápréten kisebb foltokban (2-5 m²) nyílt talajfelszíneket alakítottunk ki a pionír növényfajok megtelepedési lehetőségeinek javítására.

Fertőhomok és Hidegség közti láprétek rehabilitációja

Az évek óta vizsgált terület Maculinea állománya élőhelyi állapotának megőrzése és javítása érdekében, a lefolyó víz visszatartására készítettünk egy tervet, mely vízjogi engedélyezés alatt van és 2007-ben a KEOP keretében benyújtottuk központi finanszírozásra. A tervben szereplő megoldás egyúttal a szintén a területen élő, ugyancsak Élőhely Irányelv II. függelékes nagy tűzlepke, lápi szitakötő és díszes légivadász számára is kedvezőbb életfeltételeket tud teremteni.

A terv a rét elfolyó vizeit összegyűjtő (és 2000-ben még megkotort) csatorna fenék szintjének megemelését, és összességében a vizek lefolyásának csökkentését célozza meg, a szomszédos szántó területek depóniás védelmével együtt.

4.3 táblázat: Élőhely rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
1	Mekszikópusztai szikesek	150	szikes	A mekszikópusztai szikes élőhelyrekonstrukció. Elárasztások, kaszálás, legeltetés.
2	Nyirkai-Hany élőhelyrekonstrukció	423	láp, mocsár	Elárasztás, növénytelepítés, haltelepítés.
3	Osl-Hany - Királytó élőhelyrekonstrukció (tervezett)	1362	láp, mocsarak	Elárasztás, növénytelepítés, haltelepítés. (engedélyezési terv)
4	Kistóalmi láprét	3	láprét	Nád visszaszorítása
5	Fertőhomok és Hidegség közti láprétek rehabilitációja	46	Láprét	Nád visszaszorítása, hidrológiai rehabilitáció

4.4 Fajvédelem

Hagymaburok kosbor (*Liparis loeselii*) és lápi hízóka (*Pinguicula vulgaris*)

A két fajnak egyedül a Kistómalmi lápréten van ismert előfordulása az Igazgatóság területén. Mindkét faj az elmúlt 10 évben a kipusztulás szélére került. A hagymaburok állománya általában 10-25 tő körül alakult, a lápi hízókának 1993-ban volt utoljára ismert előfordulása. Az Igazgatóság 1997-ben készítette el a láprét botanikai felmérését és ennek alapján kezdődött meg a terület kezelése.

Az első két évben a rét középső részének téli leégetését végeztük el, majd 2000-ben és 2001-telén kaszálással, majd gereblyézéssel távolítottuk el az elhalt szerves anyagot a területről. A beavatkozás eredményeképpen a hagymaburok populációja kezdetben gyors növekedést mutatott és újra megtaláltuk a lápi hízókát. Az elmúlt két évben a hagymaburok kosbor nem hajtott ki, ennek okát egyelőre nem ismerjük, míg a lápi hízóka állománya 2005-ben 96 tőre növekedett. 2006-ban összesen 97 tövet találtunk. A hagymaburok kosbor esetében csírázási kísérleteket végeztet az ELTE Biológiai Intézete a gombapartner meglétének tisztázása érdekében. A vizsgálatok 2006-ban is folytatódtak.

Pókbangó (*Ophrys sphecodes*)

A pókbangó fertő-menti élőhelyén a tavaszi időszakban elkerítéssel biztosítjuk a lelőhely védelmét, majd a termések beérése után a területet szürkemaráhával legeltetjük. A 2004-es vizsgálatok szerint az alkalmazott kezelés megfelelő, de az elmúlt évek szárazsága miatt az állomány stagnál, illetve enyhe csökkenést mutat. A csapadékhiány az egyedek méretében is mutatkozik, a korábbi évek 10-15 cm magas példányai helyett 4-10 cm magasak az egyes egyedek. 2006-ban tovább csökkent az egyedszám. A nagyszentjánosi állomány évek óta stabil, 50-60 tő között változik.

Méhbangó (*Ophrys insectifera*)

A Szigetközben 2006-ban is folytatódott a Lóvári-erdőben ismert állomány élőhelyének rehabilitációja. Az élőhelyre telepített nemes nyaras korábban (2001) levágásra került, illetve folyamatosan végezzük a bolygatás miatt megjelent veresgyűrűs som irtását. 2005-ben új állomány is előkerült a Győrújbarát melletti Tokaj és Józan-völgy területén. A jelenleg nem védett terület védetté nyilvánítási eljárást Igazgatóságunk elindította. Az állomány mindkét területen stabilnak, de kiemelten veszélyeztetettnek mondható.

Visszatelepített vízinvóvények helyzete a Dél-Hanságban

A Nyirkai-Hanyi rekonstrukció területére telepített, a Hanságból korábban kipusztult sulyom helyzete már 2004-re stabilizálódott, 2005-ben pedig már mintegy 4-500 m²-nyi területet borított. Az állomány 2006-ban tovább növekedett. Az egyes gerinctelen fajok szempontjából fontos kolokán betelepítése szintén sikerrel járt. Az élőhely-rekonstrukció és a Fövenyes-tó területén stabil állományok alakultak ki. 2006-ban ismételen telepítettünk a területen vidrafüvet (*Menyanthes trifoliata*), amely korábban kipusztult a Hanságból.

Rákosi vipera védelmi program

A populáció védelme és az élőhelyek háborítatlanságának biztosítása miatt pontos állománybecslést lehetővé tevő felmérés hosszú ideje nem volt. Ezt 2001-ben és 2002-ben megkezdtük, a potenciális élőhelyek felméréseivel összekötve. Új, korábban nem ismert előfordulási helyet találtunk 2002-ben, amelyet a vaddisznó elleni védelem miatt villanypáztorral kerítettünk be. 2006-ban összesen 15 egyedet észleltünk. A két elkerített élőhely kezelését, illetve a védőrendszer karbantartását 2006-ban is folytattuk. A faj védelmére az egyik ismert élőhelyen 20 hektárt lekaszáltunk, a másik élőhely-foltban 160 hektárt – a telelőhelyet nem – 50 db rackával legeltettük júliustól novemberig. Az állomány hatékonyabb védelme érdekében LIFE pályázatban működünk közre az érintett nemzeti park igazgatóságokkal és társadalmi szervezetekkel. Az NFT II. tervezése során alprojektet tervezünk a faj védelmére.

Lápi póc (*Umbra krameri*)

A faj ismert élőhelyei az elmúlt másfél évtizedben aszály és víz elterelés miatt egy, vagy több alkalommal részben vagy egészben kiszáradtak. A 2003-ban az Észak-Hanságban, addig nem ismert új élőhelyen megtalált fajt azóta újabb helyekről nem sikerült kimutatni. A faj direkt fajvédelmi program megindítását igényli, melynek előkészítése 2004-ben el is kezdődött. Jelenleg az érintett nemzeti parkok és külső szakemberek részvételével, külső szakember koordinálásával egy LIFE projekt kidolgozása van folyamatban.

Az Osli-Hany élőhely rekonstrukciós LIFE pályázatban szintén szerepelt a faj védelmének kérdése, a tervezet azonban nem nyert támogatást 2005-ben. 2006-ban tovább folyt a potenciális lápi póc élőhelyek felmérése, állapotuk vizsgálata a lehetséges visszatelepítés szemszögéből.

Békamentés a fertőparti közúton

Az 1987-ben megkezdett program keretében 2001-ben elkészült a leginkább veszélyeztetett útszakasz békaalagút-terelő rendszere, amely lehetővé teszi, hogy a tavasszal és ősszel vonuló kételtű- és hüllőpopulációk emberi beavatkozás nélkül jussanak át az úttest alá beépített átkelőhelyeken. 2002-ben ennek a rendszernek a tovább építésére elkészültek a tervek, amelyek megvalósítására 2003 tavaszán került sor (175 m hosszúságú terelő megépítésével). Kibővítését folyamatosan tervezzük. A rendkívüli szárazság miatt a vonulás intenzitása 2001-2005-ben igen alacsony volt, ami az elhúzódó aszálynak tulajdonítható tartósan alacsony vízállás miatti gyenge szaporodási eredményekre utal. A 2005/2006-os tél első felében a viszonylag nagyobb mennyiségű lehullott csapadék következtében némileg megemelkedett a tó vízszintje és ez a tendencia folytatódott 2006-ban is. Ősszel két esős időszakban tömeges vonulást észleltünk, amire évek óta nem volt példa és ami sikeres szaporodási időszakra utal. Helyenként pusztulást is tapasztaltunk, ez rámutat arra, hogy a védelmi rendszer további kiépítése sürgető feladat.

Ragadozómadár védelem

Az Igazgatóság működési területén számos veszélyeztetett ragadozó-madár faj fészkel 2006-ban is. Sajnos a kedvezőtlen időjárás – esős tavasz – miatt a költési eredmények minden fajnál gyengébben alakultak az előző évihez képest.

A folyamatos monitoring tevékenységnek köszönhetően a korábbiaknál pontosabb képet kaptunk különösen a rétisas, kerecsensólyom, kék vércse és uhu fészkelő állományáról.

A tárgyévben több nagy eredmény is született:

10 év után ismét sikerült bizonyítani a hamvas rétihéja költését a Hanságban (az utolsó ismert költés 1996-ban volt). Védelme érdekében az egyébként Igazgatóságunk által kezelt gyepen kihagytuk a kaszálásból a fészkek környezetét.

A Mosoni síkon is megjelent – parlagi sas számára kitett műfészkekben – egy új rétisas pár, a Szigetközben pedig végre a magyar oldalon is fészket rakott 2 fiatal madár.

Uhu állományunk pontosabb felmérése céljából célirányosan végigjártuk az alkalmasnak tűnő élőhelyeket, ennek során 2 kőbányában és egy gallyfészkekben (korábban kihelyezett műfészkek) költő új fészkelő párt találtunk, de további 2 helyen (Soproni hg és a Mosoni sík!) is várható még költése. Védelmük érdekében minden esetben azonnal egyeztettünk a gazdálkodókkal, és lépéseket tettünk a tárgyévben tapasztalt áramütéses pusztulások minimalizálása érdekében.

A kerecsensólyom állomány nagyságrendileg nem változott, de egy revírben sajnos egyáltalán nem volt költés. Az év végén beindult „Kerecsen sólyom védelem a Kárpát-medencében” c. LIFE pályázat keretében hazahoztunk egy, a tárgyévben működési területünkön kikelt fiatal madarat Csehországból, ahol sérülten került kézre, majd sikeresen szabadon engedték eredeti élőhelyén.

Ismét felmértük a működési területünk a barna kánya (5 pár) és kék vércse (7 pár) állományát is. Az eddigiekhez hasonlóan folytattuk a színes gyűrűs jelölési programokat a rétisas és a fekete gólya esetében, így módon egyre több adatot gyűjtve e fajok egyedeinek vonulásáról, kóborlásáról.

Fészkelő vízimadarak védelme

1999-től ismét telepesen fészkel a vörös gém a Fertőn. Több éves stagnálás után (kb. 30 pár) 2005-től jelentősen megnőtt a fészkelők mennyisége. 2006-ban 278 párt számláltunk és ezzel egyidőben egy 55 párból álló új nagy kócsag telepet is találtunk repülőgépes területellenőrzés során. A mekszikópusztai és a dél-hansági (Nyirkai-Hany) vizes élőhelyrekonstrukciók a vízimadár-fajok jelentős fészkelőhelyeivé váltak. A két terület eltérő jellege a fészkelő faunában különbségeket is eredményezett, de közelségük miatt számos tekintetben hasonlóak, azonos élőhely- és fajvédelmi problémákkal. 2006-ban a megfelelő mennyiségű víz biztosítása nem jelentett nehézséget a Hanságban. Mindkét élőhely közös problémája az invázió predátorok túlszaporodása (róka és szürkevarjú), amely ellen vadászati eszközökkel lépünk fel, együttműködve más vadgazdálkodókkal. 2005-ben a hansági sirálytelepben vándorpatkány kártételét tapasztaltuk, ezért a télen irtásukról gondoskodtunk. Az eredmények szempontjából kiemelkedő jelentőségű a nyári lúd (30 pár), vörös gém (30 pár), nagy kócsag (3 pár), kanalasgém (10 pár), bakcsó (24 pár) és szerecsensirály (6 pár) megtelepedése a Nyirkai-Hanyban. 2006-ban első ízben fészkel a fokozottan védett kis kócsag (2 pár). A kárókatona állománya 130 pár körül stabilizálódni látszik, rendszeressé vált a kis kárókatona előfordulása, fészkelésére is számítani lehet.

Hód visszatelepítés

A WWF magyarországi és ausztriai szervezetei által a Kisalföldre is visszatelepített hód állománya folyamatosan növekszik. A visszatelepített hódokat folyamatosan figyelemmel kísérjük a Hanság folyóin, illetve tavai közelében, elsősorban a Szigetközben, a Király-tón, a Rábcán és a Hanság-főcsatornán. A kisalföldi állomány ma hazánkban a legerősebb, ki-

emelkedik a szigetközi populáció, amely a Duna felső szakaszáról spontán bevándorló és megtelepedő példányokból származik, és mintegy 80-90 családra tehető. Megjelentek hódok az Ikván Petőháza térségében, ez a faj legnyugatabbi előfordulása, ami terjeszkedésére utal. Kártételével kapcsolatosan több bejelentés érkezett (gátak átfúrása, erdősítésekben okozott rágások), ezek várhatóan egyre gyakoribbá válnak a jövőben az állomány növekedésével és ugyancsak egyre jelentősebb lesz a kártérítési igény is.

Fehér gólya védelem

Az illetékességi terület gólyaállománya kismértékű növekedést mutat. 2006-ban a megye 103 települését mértük fel, ahol 207 fészkek volt ismert, ebből 187 volt elektromos távvezetéken. A veszélyeztetett fészkek áthelyezését, tartóra emelését folyamatosan végezzük a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel és az áramszolgáltató EON-nal együttműködve. Ehhez rendelkezünk saját forrásból és központilag legyártott fészektartó kosarakkal, amelyekkel igény szerint ellátjuk az együttműködő partnereket. 2003-ban kötöttünk együttműködési megállapodást az ÉDÁSZ Rt-vel az elektromos hálózat tartóoszlopain fészkelő állomány védelme érdekében, amely 2004-től sikeresen működött. A jogutód EON-nal és a természetvédelmi hatósággal közös együttműködési megállapodás kidolgozása megtörtént, ezt a megváltozott tulajdonos, illetve a hatóság és a természetvédelmi kezelő szétválása indokolja. A megállapodás jelenleg aláírásra kész.

Tűzokvédelem

A Mosoni-sík tűzokállományának (170-200 példány) védelme során a Nyugat-Magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási Intézetének munkatársaival szorosán együttműködve veszünk részt a monitoring programban. A veszélyeztetett fészkek felderítése és mentése is beindult idén, egy fészkek alj került területünkről a dévaványai központba. Az élőhely védelme érdekében a zöld hatósággal együttműködve próbáljuk az élőhelyeket megszüntető bányanyitásokat megakadályozni.

Hangyaboglárka védelem

A fertő-parti, hansági, soproni, szigetközi és répce-menti vérfüves lápréteken 2002-től folyamatosan zajlik a hangyaboglárkák, a vérfübboglárka (*Maculinea teleius*) és zanótboglárka (*Maculinea nausithous*) állományainak felmérése. A populációk abundancia értékei, rajzásdinamikai paraméterei, az élőhelyek jelenlegi állapota és az eddigi kezelések hatásai kerültek felmérésre. Az ismert ökológiai igények alapján az egyes területekre specifikus kezelési eljárások (pl. kaszálási rend) kerültek kidolgozásra és alkalmazásra, valamint a terület vízgazdálkodási rehabilitációjára készült terv és történtek apróbb beavatkozások. Az élőhely mozaikosságának megtartása mellett az egyes foltok közti átjárhatóság biztosítására átjárókat vágunk az elválasztó cserjesávokon, valamint a nád visszaszorítására végeztünk kaszálásokat

Szitakötő védelem

A lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) fertői, hansági és szigetközi állományainak és a faj számára alkalmas potenciális élőhelyek felmérése folyamatban van, 2006-ban az előző évben Fertőhomokon megtalált igen jelentős állomány további behatárolása és vizsgálata folyt. Ismert dolog, hogy a lápi szitakötő nagy állományai által kedvelt élőhelyek általában

a lápi póc által is lakottak, így a fertőhomoki terület potenciális élőhelyként számításba vehető (a lápi póc rég kipusztult a Fertőből).

A díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*) egyes populációinak felmérése szintén zajlott 2006-ban is, a Natura 2000 területek kijelölésének pontosításával párhuzamosan. A fertőhomoki vizes élőhely mozaik-komplexum egyik eleme, egy áramló kisvízfolyás ad otthont a faj jelentős állományának, melynek felmérése sikeres volt ebben az évben. Mivel a faj jórészt a védett területeken kívüli kisvízfolyásokon tenyészik, ezért rendkívül fontos a külön védelmi program kidolgozása a Víz Keret Irányelv követelményeivel összefüggésben. Így a kisvízfolyások vízgazdálkodási, kotrási munkáinak viszonylatában, különösen a saját kezelésű csatornák esetében, a megfelelő fenntartási munkák kiviteli módjának és ütemezésének összeegyeztetése igen fontos az élőhely megőrzés célkitűzéseivel.

A hegyi szitakötő (*Cordulegaster heros*) Soproni-hegyvidéken lévő populációjának monitorozása 2006-ban is folytatódott. A népszerű fenntartása érdekében a hegyvidéki patakok vízgyűjtőjén alkalmazott erdőgazdálkodási munkák intenzitása és ütemezése, valamint a vízügyi beavatkozások tekintetében irányelvek és korlátozások fognak megfogalmazásra kerülni.

A folyami szitakötők (*Gomphidae*) állományai az igazgatási területen a Szigetköz (Mosoni-Duna), Rába, Kis-Rába és a Répce mentén élnek. Megőrzésükkel kapcsolatosan a Víz Keret-Irányelv előírásait kell alkalmazni, vagyis fennmaradásuk a vízfolyások jó ökológiai állapotának elérésétől függ. Ezt az állapotot 2015-ig (vízminőségi és biológiai értelemben egyaránt) el kell érni, de az adminisztratív eszközök jelentős része nem a természetvédelem kompetenciájába tartozik

4.4 táblázat: Fajvédelem

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv (+,-)*	Védettség fok**	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1	Parlagi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>)	+	fv, Natura 2000	Élőhely bekerítése villanypásztorral, állományfelmérés, kaszálás.
2	Hagymaburok kosbor (<i>Liparis loeselii</i>) és Lápi hízóka (<i>Pinguicula vulgaris</i>)	x	fv, Natura 2000	Kaszálás, gereblyezés, égetés
3	Békamentés a fertőparti közúton	-	v	Békaalagút és ezeket összekötő terelőrendszer kiépítése Fertőboz és Hidegség között.
4	Ürge (<i>Citellus citellus</i>)	-	Natura 2000	A péri repülőtér veszélyeztetett ürgeállományának áttelepítése a Fertő-Hanság Nemzeti Park védett területeire.
5	Ragadozómadár védelem	-	fv, Natura 2000	Műfészkek kihelyezése, téli etetés, fészkek őrzése.
6	Hód visszatelepítés	-		Korábban visszatelepített állomány monitoringja.
7	Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	+	fv, Natura 2000	Veszélyeztetett fészkek áttelepítése, magasítóra emelése.
8	Túzok (<i>Otis tarda</i>)	+	fv, Natura 2000	Natura 2000 terület kijelölése, ÉTT terület kijelölése, monitoring. Kapcsolattartás és szaktanácsadás a gazdálkodó felé.

* Van (+); Nincs (-); Fajvédelmi/kezelési terv kidolgozása a cél (x)

** Védett(V)/fokozottan védett(FV); Natura 2000, illetve nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozik (Berni, Bonni, CITES)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv (+,-)*	Védettség fokai**	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
9	Hangyaboglárka védelem (<i>Maculinea teleius</i> és <i>Maculinea nausithous</i>)	x	Natura 2000	Állományok és potenciális élőhelyek felvétele, élőhely preferenciák, ökológiai igények felderítése, a szükséges kezelési eljárások (kezelési útmutatók) kidolgozásához. (Natura 2000)
10	Szitakötő védelem: lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	x	Natura 2000	Állományok és potenciális élőhelyek felvétele, élőhely preferenciák, ökológiai igények felderítése, a szükséges kezelési eljárások és élőhely létesítési paraméterek kidolgozásához. (Natura 2000)
11	Szitakötő védelem: díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>)	x	Natura 2000	Kisvízfolyások felmérése a faj állományainak potenciális és aktuális előfordulásának megállapítására. Kezelési elvek meghatározása a kisvízfolyásokra (Natura2000 és Víz Keret Irányelv)
12	Szitakötő védelem: hegyi szitakötő (<i>Cordulegaster heros</i>)	x	fv, Natura 2000	Kezelési eljárások kidolgozása a faj potenciális és aktuális populációinak védelme érdekében. (Natura2000 és Víz Keret Irányelv)
13	Szitakötő védelem: folyami szitakötők (<i>Gomphidae: Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Stylurus flavipes</i>)	x	Natura 2000	Állományok monitorozása, az összes potenciális élőhely felvétele. (Natura2000 és Víz Keret Irányelv)

* Van (+); Nincs (-); Fajvédelmi/kezelési terv kidolgozása a cél (x)

** Védett(V)/fokozottan védett(FV); Natura 2000, illetve nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozik (Berni, Bonni, CITES)

4.5 Saját állatállomány

Az Igazgatóság a kezelésében lévő gyepterületeket elsősorban saját állatállománnyal hasznosítja, legeltetéssel, illetve az állatok részére történő szénakészítéssel. A magyar szürke szarvasmarha, rackajuh és bivaly állomány országosan is jelentős tényezővé vált. 2006-ban továbbra is növeltük az állományt és javítottuk a tenyésztői munkát.

Magyar szürke szarvasmarha:

Az általunk rekonstruált, nagy testű, e vidékre jellemző uradalmi típust tenyésztjük. A mennyiségi és minőségi fejlesztés mellett 2006-ben elkezdtük egy tenyészbika nevelő telep létrehozását. Az infrastruktúra teljes kiépítése még nem fejeződött be, de már fogadtunk idegen állományból is 8 db tenyészbika jelöltet. A magyar szürke szarvasmarha 2006 év végi záró állománya a 2005 évi záró állományhoz képest 29 %-al növekedett.

Bivaly:

Az országosan második legnagyobb bivalygulyával főleg a hansági mocsaras területeket hasznosítjuk. 2006 év végén az előző évhez képest az létszám változási mutató 30%-os növekedést mutat.

Racka:

Az országosan második legnagyobb egyedszámú racka juhnyájjal a fertő menti szikes réteket és ürge élőhelyeket, valamint a rákosi vipera egyes élőhelyeit tartjuk karban. A jövőben a létszám növelése elsőrendű fontosságú. 2006-ban született bárányok szaporulati mutatója 6,88 %-al volt több az előző évinél. Osztott karám létesítésével bevezettük a háremszerű pároztatást, aminek eredményeképpen külön kerültek a fekete és fehér állatok.

Baromfi:

2005-ben elkezdtük az őshonos tyúkfajták tenyésztését, génrezervációs okból, bemutató jelleggel. 2005 szeptemberben előnevelt csirkét vettünk a felszámolás alatt lévő gödöllői Kisállattenyésztő és Takarmányozási Kutatóintézetből. 2006 december havi záró létszám: 55 db volt.

4.5 táblázat: Saját állatállomány

Faj	Korcsoport	Egyedszám	Változás 2006-ban
Szarvasmarha	Tehén	463	-36
	Tenyészbika	16	6
	Üsző	306	58
	Választási üszőborjú	177	25
	Választási bikaborjú	54	7
	Hízó bika	124	108
	Ökör	4	0
	Összesen:	1144	238
Bivaly	Tehén	96	13
	Üsző	52	20
	Választási üsző borjú	41	8
	Választási bika borjú	35	1
	Tenyészbika	3	3
	Hízóbika	32	15
	Összesen	259	60
Juh /Racka/	Anyajuh	563	87
	Tenyészkos	11	-4
	Jerke toklyó	244	-34
	Kos toklyó	6	-3
	Összesen:	824	46
Ló	Kanca	5	0
	Összesen	5	0
Sertés			
Őshonos baromfi		55	-67
Mudi		3	0
Komondor		3	0
Anyakecske		0	0

4.6 Vadászterületek

A Fertő-tavi, 103800 kódszámú, természetvédelmi és génmegőrzési célú különleges rendeltetésű vadászterület teljes egészében állami tulajdonban áll. Kezelői az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (56 %), a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság (44 %). Vadászatra jogosult a FHNPI.

Személyzet:

A fővadásszal együtt 8 fő hivatásos vadász látta el 2006 év folyamán a vadgazdálkodással, vadászattal kapcsolatos teendőket. Közülük 7 az őrszolgálat tagja, és az itt ellátott munkája mellett működik közre a vadgazdálkodási munkában. Az év során ezzel a konstrukcióval teljes körűen megoldott volt a vadgazdálkodási feladatok ellátása.

Gazdálkodás:

A területen sportvadászat, vadásztatás 2006-ban sem volt. A természetvédelem érdekében szükséges állományszabályozó beavatkozásokat a NP alkalmazásában álló 4 fő felsőfokú és 4 fő középfokú vadgazdálkodási szakképzettséggel rendelkező munkatárs végezte el. Ez a tevékenység a vaddisznó, a róka és az egyéb dúvad állományának apasztására irányult. A vaddisznó állomány apasztása részben élővad befogással, részben fegyveres lesvadászattal valósult meg. A vadászható ragadozók – kiemelten a róka – állományának apasztása fegyveres vadászattal történt, elsősorban a természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű területekre (élőhely-rekonstrukció) koncentrálni. Ezeknek eredménye 2006 naptári évre vonatkoztatva: (a vadgazdálkodási év III. 1-től II. 28-ig tart) 27 lőtt vaddisznó, 9 befogott vaddisznó, 20 róka, valamint 7 öz hasznosítása a NP vadászati jogosultságában álló területen. A vaddisznó hasznosítása a tervezettől kismértékben elmaradt. Ennek oka, hogy a szokatlanul enyhe télben a szórókat, és a befogókban kihelyezett takarmányt alacsony intenzitással veszi fel a vad. Társas vadászat, vízivad vadászat továbbra sem volt a területen. A számunkra kiemelt jelentőségű területeken a szomszédos vadgazdálkodókkal együttműködve rendszeresen kotorékvadászatot folytatunk. A vaddisznó élővadbefogása továbbra is három üzemelő befogóval történt. Az élővadbefogás e vadászterületen történt bevezetése óta eddig összesen 126 vaddisznó került befogásra. A vaddisznók ládázás után a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. disznókertjébe kerülnek Göbösmajorba. A rövid távú, természetes mozgáskörzeten belüli szállítás előnye, hogy az állatokat nem Igazgatóságunknak kell karanténozni, így mentesülünk ennek nem lebecsülendő költségeitől.

Az év folyamán sikeresen pályáztunk a fogoly repatriációs programra. Így 50 fogoly tenyészpár került kihelyezésre vadászterületünkön. A repatriációs program keretében elvégzendő élőhely fejlesztéseket, kíméletes kaszálásokat elvégeztük.

2006-07 vadgazdálkodási év végén lejár a 10 éves vadgazdálkodási tervezési ciklus. Vadászterületünket 2006 év folyamán ismét kijelöltük, és a 2006. május 23-án megtartott földtulajdonosi közgyűlés felhatalmazása alapján, mint a földtulajdonosi közösség képviselője – és egyben a jövőbeni vadászatra jogosultak – kezdeményeztük az új vadászterület nyilvántartásba vételét. A régi 103800 nyilvántartási számú vadászterülethez képest a vadászterület területe kismértékben növekedett. Bővítésként a Sarród község határában található védett, Igazgatóságunk vagyionkezelésében álló legelőterületek kerültek be az új vadászterületbe. A vadászterület új nagysága 2007. március 01.-től: 9.145 ha, ebből vadászatra alkalmas: 9.094 ha. Kódszáma 103810.

Tervek:

A vaddisznó, és a rókaállomány további intenzív apasztása. Újabb vadgazdálkodási berendezések felállítása nem célszerű, a meglévők felújítása, karbantartása azonban fontos.

4.6 táblázat: Vadászterületek

No.	Vadászterület megnevezése (ahol az igazgatóság a vadászatra jogosult)	Kiterjedése (ha)
1	Fertő-tavi természetvédelmi és génmegőrzési különleges rendeltetésű	9020
Összesen:		9020

4.7 Halászati vízterek

Igazgatóságunk a Hanság Tóköz nevű területén két fokozottan védett vízterületen, a Fehértavon és a Barbacsi-tavon rendelkezik halászati haszonbérlettel. 2006. év során a két vízterben halászati tevékenységet nem végeztünk.

A Fertő-tó teljes magyarországi részének halászati haszonbérletével 2004. július 1. óta rendelkezünk.

2006. évben 8 fő őstermelő halász számára bocsátottunk ki területi engedélyt halászati tevékenység folytatására. A halászok két háromfős és egy kétfős halászbokor keretében folytatták tevékenységüket. Az év második felére a halászok száma 7 főre csökkent, mert egy halász állami halászejgye és területi engedélye bevonásra került. A négy halászati kerületből a fokozottan védett Madárvárta-öböl kerületet lezárva tartottuk, ott halászati tevékenységet nem folytattunk.

Az év első hetére elkészültek a 2006. évi horgász területi engedélyek. Ezeket azonnal eljuttattuk az érintett horgászegyesületekhez, valamint a bizományosi értékesítést végző szaküzletekhez. Az év során a természetvédelmi őrszolgálat által – aki egyben ellátja a halászati őrzési feladatokat – ellenőriztük mind a halászati mind a horgászati tevékenység szakszerűségét, a szükséges halfogásra jogosító okmányok meglétét. 2006. augusztusában 6 dolgozónk az FVM Győr-Moson-Sopron megyei halászati hatósága előtt halászati őri vizsgát tett.

A tervszerű halgazdálkodási tevékenység keretén belül gondoskodtunk az évre előírt haltelepítésről. Ennek során 2006-ban telepítettünk 35000 db előnevelt csukát, 25000 db előnevelt süllőt, valamint 5 tonna egy- és kétnyaras nyurgapontyot.

Ez év tavaszán került sor az FVM „természetes vizek halállományának védelmére, pótlására, élőhelyek javítására” című pályázatán, előző évben nyert 250 kg egynyaras süllő, 600 kg egynyaras nyurgaponty, 150 kg egynyaras harcsa, valamint 300 kg egynyaras compó telepítésére.

A korábbi évben elkezdett együttműködés keretében ez év során is tartottuk a kapcsolatot a Fertő-tó osztrák oldalának halászaival, a Fertő-tó halgazdálkodási tevékenységének összehangolása tárgyában.

4.7a Védett vízterek

A védett vízterek adatállományának kitöltésénél a rendelkezésünkre álló digitális adatbázisból válogattuk le a tó, patak, csatorna, stb. művelési ágú területeket. Ezek minden esetben csak a nyílt vízterületek nagyságát mutatják. A Fertő-tó jogi partvonalá által határolt terület így lényegesen nagyobb: 7523,3 hektár, míg a nyílt víz ebből csak 1245,1 hektár. Ez igaz a többi állóvízre is.

4.7b Védett halastavak

Országos jelentőségű védett halastó a FHNPI területén nincs.

4.7 táblázat: Halászati vizek

No.	A halászati víztér megnevezése (ahol az igazgatóságé a halászati jog)	Kiterjedése (ha)
1	Barbacs-tó	19.50
2	Fehér-tó	19.50
3	Fertő-tó	1744,19
Összesen:		1783,19

4.7a táblázat: Védett vízterek

No.	Országos jelentőségű védett vízterek	Kiterjedése (ha)	Kezelési terv (+/-)
1	Fertő-tó nyílt vízfelülete	1245,1	+
2	Dél-Hanság (Királytó /5,4 ha/, Fövényes-tó, Nyirkai-Hanyi rekonstrukció, illetve a vízfolyások)	97,8	+
3	Észak-Hanság (kis tavak, vízfolyások)	22,6	+
4	Tóköz (Barbacs-tó /15 ha/, Fehértó /19 ha/, Kónyi-tavak /17 ha/, illetve vízfolyások)	136,6	+
5	Répcse-mente (vízfolyások)	19,7	+
6	Soproni TK (Fehérúti tó /2,4 ha/, Szalamandra-tó /0,6 ha/, illetve a vízfolyások)	7,7	+
7	Szigetközi TK (Duna-ágak, Mosoni-Duna, holtágak)	2639,0	+
8	Pannonhalmi TK (Holt-Rába)	20,4	+
Összesen:		4188,9	

5. Jogi tevékenység

5.1 Hatósági eljárások

2005. január 1-től Igazgatóságunk hatósági és szakhatósági jogköre megszűnt, azt az újonnan létrehozott egységes Zöld Hatóságok vették át. Működési területünk két ilyen illetékességét érinti, a győri Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségét és a szombathelyi Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségét. A Felügyelőségek és Igazgatóságunk együttműködését megállapodások formájában rögzítettük. A hatóságok megkeresése alapján Igazgatóságunk szakvéleményeket ad ki a konkrét ügyekben. A KET életbe lépése után ezt szakértői kirendelések szerint végezzük. Korábban szakhatósági állásfoglalásaink kialakítása tette ki a hatósági írásbeli tevékenységünk túlnyomó részét. Jellemző ügytípusok védett területen természetvédelmi szakhatóságként, illetve nem védett területen tájvédelmi szakhatóságként eljárva: építésügyek, nyomvonalas létesítmények, telekrendezések, vízjogi engedélyek, vízbázis biztonságba helyezések, hajóüzemeltetési ügyek, bányászati ügyek, hírközlési ügyek, erdészeti, vadászati, halászati ügyek, szélerőmű engedélyezési ügyek, környezetvédelmi engedélyezési ügyek voltak. A hatósági megkeresések is jórészt ezekben az ügycsoportokban jellemzőek.

A hatósági megkeresések száma 2006-ban 138 volt, a településrendezési tervekkel kapcsolatos ügyek száma 2006-ban 138 volt.

A szakértői munka zömét az Ökológiai Osztály végezte 4 fős személyzettel, míg a terepi munkarészeket az Ökológiai Osztály és az Őrszolgálati és Területfenntartási Osztály munkatársai végezték el.

5.2 Bírságok

Szabálysértési eljárást három esetben folytattunk le. Ebből két esetben pénzbírsággal sújtottuk az elkövetőket, egy esetben figyelmeztetést alkalmaztunk. Helyszíni bírság kiszabására 4 alkalommal került sor az Igazgatóság területén.

5.3 Büntető ügyek

2006-ban 3 esetben tettünk büntető feljelentést. Két esetben falopás ügyében - itt a rendőrség bizonyíték hiányában a nyomozást megszüntette-, egy másik esetben pedig védett madárfajok egyedeinek illegális fogva tartása (természetkárosítás büntette) miatt.

5.4 Perek

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósággal közösen pert indítottunk a Fertő-tavi Nádgazdasági Rt. ellen, a tulajdoni lapra bejegyzett (nád) „használat joga” törlése tárgyában.

5.1 táblázat: Engedélyezés, szakhatósági ügyek

	Ügyek száma	Másodfokon			Közigazgatási per	
		helyben hagy- va	új eljárás	megváltoztat- va	helyben hagy	új eljárás
Hatósági szakvélemény	138					
Saját jogú eljárás	138					
Összesen	276	0	0	0	0	0

5.2 táblázat: Bírságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)
Szabálysértési eljárás	3	70
Helyszíni bírság	4	18

5.3 táblázat: Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	1	1	
Egyéb büntető ügyek	2		2

5.4 táblázat: Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	1	0	0	1

6. Őrszolgálat

6.1 Személyi állomány

A 2006-os év kezdetén Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálatára 12 fővel látta el feladatait, ebből 5 fő felsőfokú, 7 fő középfokú végzettségű volt. Év közben 1 fő felsőfokú képe-
sítést szerzett, egy új kolléga pedig sikeres vizsgát tett, így 2006. december 31-én a létszámunk 13 főre bővült.

Az egyéb szükséges jogosítványokkal (maroklőfegyver vizsga, „B” kategóriás jogosítvány) már mindenki rendelkezik, 6 főnek vízi járműre érvényes vezetési engedélye is van (kisgépha-
jó vezetői). 6 fő csatolt munkakörben hivatásos vadász feladatokat is ellát, 4 fertői őr pedig halóri vizsgát tett.

6.2 Felszereltség

A jogszabályban előírt egyenruházattal az őrszolgálat minden tagja rendelkezik. A rendszeren-
sen, minden tájegységben, tartott helyszíni őrszolgálat-vezetői ellenőrzések eredményeként azt az örök előírászerűen viselik.

Jelenleg 13 gépjármű (2 db Ford Ranger, 3 db NIVA, 6 db Land Rover és 2 db motorkerék-
pár) áll az őrszolgálat használatában, átlagos életkoruk 6 év körüli, műszaki állapotuk jó. Az őrszolgálat minden tagja rendelkezik szolgálati mobiltelefonnal, távcsővel. Tájegységenként 1-1 db digitális fényképezőgép (összesen 4 db) és egy teljes iroda (vezetékes telefon, faxgép, számító-
gép) áll rendelkezésre.

A fertői, a hansági és a szigetközi örkerületekben összesen 7 kisgéphajó van külmotorral, ezekkel rendszeres terület ellenőrzéseket folytattunk a Dunán és a Fertő tavon.

6.3 Szolgálatelljesítés jellemzői

- A szolgálat teljesítés jelenleg legjellemzőbb módja a hatósági őrzés rendszeres járműves terület bejárással, kiemelten a tavaszi tőzike és a hóvirág szezonban. Utóbbit a legfrekvenc-
táltabb területekre koncentráltuk, folyamatos ügyeletet biztosítva a virágzási időszakban, különösen a hétvégeken.
- A tárgyévben 4 helyszíni bírságot szabtuk ki, 3 szabálysértési eljárást folytattunk le, és három esetben tettünk természetvédelmi bírság kiszabására irányuló feljelentést a hatóság felé.
- Rendszeresen együttműködtünk - a megkötött együttműködési megállapodások alapján - a területileg illetékes rendőri, katasztrófavédelmi szervekkel, a Határőrséggel, valamint a Vám- és Pénzügyőrséggel, 3 alkalommal tartottunk közös járőrszolgálatot a rendőrhatalóság tagjaival, elsősorban a védett területeken végzett illegális halászat, fakitermelés továbbá az engedély nélküli közlekedés visszaszorítása érdekében.
- Munkánkat továbbra is 20 polgári természetőr segítette, a további létszámfejlesztést nem tartjuk indokoltnak, inkább az aktív tagok továbbképzése a tervünk.
- A Szlovák Köztársaság természetvédőivel (a Dunamenti Erdők TK-val) kötött szakmai együttműködési megállapodás alapján végeztünk monitoring tevékenységet a Duna szigetközi szakaszán, az osztrák madár védelmi szervezetekkel (WWF Austria, Birdlife Austria) pedig a határmenti területek ragadozó madár monitoringját folytattuk a korábbi évekhez hasonlóan.

- A hatósági, szakhatósági eljárásokban elsősorban az Észak-Dunántúli, néhány esetben a Nyugat-Dunántúli KTVF az Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának bevonását kérte, elsősorban a friss terepi információk szükségessége, a helyszíni bejárások és a határozatokban foglaltak ellenőrzése miatt.

6.4 Fejlesztési tervek

A jelenlegi kis létszámú, de a lehetőségekhez képest jól felszerelt őrszolgálat szakmai továbbképzésében látjuk a rövid és közép távú fejlődés lehetőségét.

Hosszabb távon azonban a létszám fejlesztés elengedhetetlen lesz!

6. táblázat: Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám (2005.12.31.)	6	7	13

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	31514	10162	86120
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	3502	3264	6126

Helyszíni bírságok száma	4
Az igazgatóságra tett feljelentések száma	2

7. Költségvetés és vagyon

7.1 Kiadások

Az Igazgatóságunk gazdálkodását ebben az évben is a takarékos gazdálkodás jellemezte. Az elemi költségvetésben meghatározott előirányzathoz képest a módosított előirányzat 422.770 Ft-tal emelkedett.

A módosítás főbb jogcímei:

Jogcím	Összeg
Kormányzati hatáskörben /létszámcsökkentés/	454 eFt
Fejezeti hatáskörben	22.577 eFt
Intézményi működési többletbevétel	88.999 eFt
Működésre átvett pénzeszköz	127.823 eFt
Felhalmozásra átvett pénzeszköz	49.637 eFt
Előző évi pénzmaradvány	133.280 eFt

7.2 Bevételek

Mezőgazdasági tevékenységből származó bevétel/állateladás, szántó, rét, legelő, nádas bérbeadás/	19.969 eFt
Ökoturisztikai bevétel	12.744 eFt
Erdei fatermék	51.507 eFt
Vadgazdálkodási bevétel	2.580 eFt
Kutatóház (Sopron) bérbeadása	1.520 eFt

7.3 Vagyon

Nincs külön szöveges megjegyzés.

7.4 Épületek

2006-ban felújítási keretből megvalósult a mezőgazdasági gépek felújítása 1.243eFt összegben.

7.5 Eszközök

Nincs külön szöveges megjegyzés.

7.1 táblázat: Kiadások

		Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	Személyi juttatás	187.528
	Járulék	63.043
	Dologi	314.299
	Egyéb	600
Felhalmozási kiadások	Intézményi beruházás	142.418
	Felújítás	1.243
	Egyéb felhalmozási kiadás	-
	Egyéb központi beruházás	
Kölcsönök nyújtása		-
Kiadások összesen		709.131

7.2 táblázat: Bevételek

		Teljesítés (e Ft)
Bevételek	Működési	418.759
	Felhalmozási	101.650
	Kölcsönök visszatérülése	
Bevétel összesen:		520.409
Költségvetési támogatás	Működési	244.260
	Felhalmozási	2.00
Támogatás összesen:		246.760
Összes bevétel		767.169

7.3 táblázat: Vagyon

		Bruttó érték	Értékesítés	Nettó érték
Vagyoni értékű jogok		320	320	0
Szellemi termékek		8.176	6712	1455
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	földterület	857.801		857.801
	telek	15 600		15 600
	épület	420.846	59363	361.483
	építmény	270.216	40.332	229.884
	erdő			
Gépek, berendezések, felszerelések	üzemeltetési	36.334	16.757	19.577
	egyéb	352.619	190.277	162.342
	képzőművészeti alkotások	425	55	370
Járművek		147.519	124.501	23.018
Tenyészállatok		119.027	57.335	61.692
Beruházások, felújítások /befejezetlen/				
Összesen		2.228.874	495.652	1733.222

7.4 táblázat: Épületek

Az épület típusa	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda	6	
Szolgálati lakás	2	
Állattartó épület	4	
Egyéb állattartó építmény	6	1

7.5 táblázat: Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	26	3
Terepjáró	14	2
Egyéb gépjármű	5	
Motorkerékpár	2	
Kerékpár	106	50
Vízijármű	26	5
Videokamera	2	1
Digitális fényképezőgép	18	7
Hagyományos fényképezőgép	3	
Spektív	5	
Kézitávcső	96	65
Éjjellátó készülék	1	1
Számítógép	35	21
Mobiltelefon	37	

8. Bemutató, oktatás, PR

8.1 Turisztikai infrastruktúra

Tanösvények a védett természeti területeinken:

Kitáblázott tanösvények:

- Ciklámen Tanösvény (Soproni TK) (kezelő: TAEG Rt.)
- Gyöngyvirág Tanösvény (Fertő-Hanság NP) (kezelő: TAEG Rt.)
- Kövi Benge Tanösvény (Fertő-Hanság NP) (kezelő: FHNPI + Fertőrákos Önkormányzat)
- Sziki Öszirózsa Tanösvény (Fertő-Hanság NP) (kezelő: FHNPI)
- Hegykői Tanösvény (Fertő-Hanság NP) (kezelő: Hegykői Önkormányzat)
- Holt-Rába Tanösvény (Pannonhalmi TK) (kezelő: FHNPI + Reflex Egyesület)
- Ravazdi Tanösvény (Pannonhalmi TK) (kezelő: FHNPI + Reflex Egyesület)
- Ökoturisztikai Bemutató Útvonal (Szigetközi TK) (kezelő: FHNPI + Reflex Egyesület)

Nem kitáblázott, vezetővel látogatható túraútvonalak:

- Vízi Rence Túraútvonal (Fertő-Hanság NP) (kezelő: FHNPI)
- Hany Istók Túraútvonal (Fertő-Hanság NP) (kezelő: FHNPI)

Fogadóközpontok:

- Sarród: Kócsagvár
- Fertőújlak: Mekszikó-Pusztaközpont (Részletesebben lásd alább!)
- Fertőrákos: Kőfejtő (önkormányzati kezelésben)
- Öntésmajor: Hanság élővilága kiállítás
- Osli: Esterházy Madárvárta

A nemzeti park az INTERREG III/A Magyarország-Ausztria pályázaton 65 millió Ft-t nyert, ebből a forrásból került berendezésre 2006. januárjában az új fertőújlaki oktató- és látogatóközpont. Február hónapban megérkezett a ZÖLD PONT iroda papírbútorzata, mellyel szintén ebben az épületben alakítottuk ki Igazgatóságunk ZÖLD PONT információs központját.

Az épület beüzemelése március hónapban történt meg. Az első rendezvény az új épületben április 24-27. között megrendezett tanártovábbképzés volt, melyet a Miskolci Pedagógiai Intézet munkatársai részére szerveztünk. A tanártovábbképzést követően folyamatosan erdei iskolai csoportokat fogadtunk a házban. 2006. évben erdei iskolai programon az újlaki központban már összesen 160 diák vett részt

Eszközök

A védett területeket látogatók a Nemzeti Park környező zónájában, valamint a megőrző zóna szabadon látogatható övezetében fordulnak meg. Igazgatóságunk a fentebb megemlített tanösvényekkel, túravezetőkkel és 124 kölcsönözhető kerékpárral segítette tavaly is a védett területeken zajló turizmust, úgy a Fertő-tájon, mint a Hanságban.

A Fertő partján jelenleg három madármegfigyelő torony van, és a Hanságban is további három kilátó segíti a területeken megforduló látogatók élményszerzését. További két madármegfigyelő torony van a Szigetközi TK-ban. Egy a Pannonhalmi TK-ban a Holt-Rábánál.

A Fertő-menti kilátók és a Király-tónál lévő fa madármegfigyelő torony felújítása szükségesé vált, de ezekre a munkákra csak 2007-ben kerülhet sor.

Az Igazgatósághoz tartozó védett területeken kijelölt turista utak sűrűsége kielégítő, de az utak állapota több helyen továbbra is felújításra szorul. Igazgatóságunk a saját vagyonkezelésében lévőket lehetőségei szerint folyamatosan karbantartja.

8.2 Kiadványok

Igazgatósági kiadványaink az alábbiak:

- Fertő-Hanság Nemzeti Park (angol és német nyelven is)
- Szigetközi Tájvédelmi Körzet
- Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet
- Soproni Tájvédelmi Körzet
- Élő Dezső: Sarród monográfia (reprint kiadás)
- Tőke Péter: Hany Istók (regény, nemzeti parki ismertetővel)
- Fertő-Hanság NP (térkép)
- Sziki Őszirózsa Tanösvény
- A/3-as túrasegédletek
 - Ismerje meg a Fertő-táj keleti vidékét
 - Ismerje meg a Fertő-táj nyugati vidékét
 - Ismerje meg a Hanságot
 - Ismerje meg az ausztriai Fertőzugot
 - Ismerje meg a Nyirkai-Hanságot és a Répce árteret
 - Ismerje meg az osztrák Hanságot
- A/4-es leporellók
 - Kócsagvár
 - Bemutatóhelyek
 - Tanösvények

Ebben az esztendőben is elkészítettük és megjelentettük a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság Turisztikai programajánlóját.

Elkészítettük a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által finanszírozott Fertő-Hanság Nemzeti Park bemutatóhelyeit és tanösvényeit népszerűsítő leporellót.

8.3 Látogatottság

Igazgatóságunk a különböző színes programválasztékával az ifjúságot (diákturizmus) és a belföldi turistákat célozza meg elsősorban, ezért szervezésünkben védett területeinket látogatók nagyobb része ebből a körből került ki. A külföldi látogatók is jelentős érdeklődést mutatnak a védett területeink - elsősorban a nemzeti park - iránt, azonban részarányukat tekintve minimális volt részvételük az igazgatóságunk által szervezett programokban.

Igazgatóságunk védett területeinek látogatottsága az elmúlt évben nem emelkedett. Pontos adatok csak a nálunk regisztrált, turizmusban és környezeti nevelési programjainkban részt vevőkről állnak rendelkezésünkre.

Az osztály környezeti neveléssel foglalkozó munkatársai egész évben folyamatosan ellátták a környezeti neveléssel kapcsolatos feladatokat. A korábbi évekhez hasonlóan nagy érdeklődés közepette zajlottak előre meghirdetett programjaink, melyeket sok esetben már két esztendővel korábban lefoglalnak az iskolai csoportok. Jó kapcsolatokat ápolunk óvodákkal, általános és középiskolákkal, valamint felsőfokú oktatási intézményekkel, ahol a programjainkat látogató célközönség, a diákság folytatja tanulmányait. Az iskolák részére sok esetben terepi helyszínt, valamint szakmai segítséget nyújtunk a tananyag könnyebb elsajátítása érdekében, igény esetén előadásokat, szakköri foglalkozásokat tartunk természetismeret, természetvédelem témakörhöz kapcsolódóan.

2006. április 18-án érkezett az első erdei iskolás csoport a nemzeti park kócsagvári oktatóközpontjába, Sarródra. A tavaszi idényben, az iskolai tanév végéig (június közepéig) összesen 336 fő vett részt programjainkon. Az őszi hónapokban három általános iskola mondta vissza megrendelt erdei iskolai programját forráshiányra hivatkozva!

Nyári tábori programokat az Igazgatóság területén, 4 helyszínen szerveztünk.

Az egyhetes kócsagvári napközis táborban 15 diák számára szerveztünk különböző egész napos természetismereti programokat.

Fertőújlakon az oktató és látogató központ épületében egyhetes bentlakásos tábort szerveztünk általános iskolás diákok részére. Összesen 17 fő vett részt a táborban.

A 25 éves múltra visszatekintő fehértői természetvédelmi és ornitológiai tábort 2006. év nyarán, négy éves szünet után ismét elindítottuk. A kétszer egyhetes táborban 40 fő vett részt.

Ötödik alkalommal került megrendezésre az igazgatóságunkhoz tartozó Szigetközi Tájvédelmi Körzet Lipóti, Gombócosi gátórházában a Szigetközi természetvédelmi tábor. Összesen 40 fő érdeklődő látogatta ezt a tábort.

Az Igazgatóság ökoturisztikai kínálata a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén alapvetően a megőrző ill. környező zónában lévő területek és az ott kialakított tanösvények túravezetővel történő bemutatásán alapul. A Fertő nádasában egy kijelölt útvonalon rendszeresen szervez Igazgatóságunk kenus terepprogramot.

Igazgatóságunk Turisztikai programajánlójában többféle programot hirdettünk meg egyéni látogatóink számára. A Fertő-parton magánszálláshelyein, panzióiban megszálló turisták a tavalyi évhez hasonlóan szép számban vettek részt ezeken a programokon. (Lásd alább statisztikai táblázat!).

Programjaink:

- Hajnali madárles
- Kenutúra a Fertő nádasában
- Kalandos túra a Hanságban
- Szomszédolás Ausztriában
- Tőzikés erdő legendája
- Boszorkánykonyha a Lés erdőben
- Gyalogtúra a szikes puszták mentén

A turisztikai programajánlóban természetesen szerepetek olyan programjaink is, amelyek nem csak a turistáknak, hanem az itt élő lakosságnak is szólnak. A 2006-os esztendőben is több jeles zöldnapit szerveztünk és lebonyolítottuk. Ilyenek voltak a Kezdő Madarászok

Napja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja,, Európai Nemzeti Parkok Napja, Nemzetközi Madármegfigyelő Nap, Libahúzás)

Szállóvendégek száma: 1865 (Kócsagvár és Mekszikó-Pusztaközpont)

Eltöltött vendégéjszaka: 4723

Átlagos tartózkodási idő: 2,5 nap

8.3.1. Kiállítások

Égész évben folyamatosan kiállításokat szerveztünk a Kócsagvárban. Ezek az alábbiak voltak:

- Nagy Csaba természetfotós kiállítása a Kócsagvárban
- Az MME Soproni helyi csoportjának fotókiállítása a Kócsagvárban
- Soproni Fotóklub fotókiállítása a Kócsagvárban
- Pápai Gábor erdőmérnök fotókiállítása a Kócsagvárban

8.3.2. Szakmai rendezvények

Legjelentősebbek ezek közül a következők voltak:

- Kócsagvári Esték előadássorozat szervezése, természetvédelmi és turisztikai témában (4 alkalom)
- Nyirkai-Hany vizes élőhely Ramsari terület avatási ünnepség
- Adventi játszóház szervezése és lebonyolítása közösen Sarród Önkormányzatával
- ÖKOPORTYA – országos rendezvény Igazgatóságunk szervezésében
- Magyar Turizmus Zrt. Study-Tour-ját újságírók részére nemzeti parkunkban
- Keszthely-Hévíz Többcélú Térség szakmai tanulmányútja
- Zöld Pont rendezvények
- Ökoturisztikai szakmai Napok
- A BISEL programhoz kapcsolódóan 2006. március 25. és április 9. között Belgiumban megszervezett „Bioindikáció és térinformatika a környezetvédelmi és vízügyi szakképzésben” c. továbbképzésen.
- 2006. szeptember 3-5. között többnapos szakmai tanulmányút keretében ismertük meg az ausztriai Hohe Tauern Nemzeti Parkot.
- 2006. november 11-13. között az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság szervezésében részt vettünk a nemzeti parkok oktatásszervezői számára szervezett háromnapos szakmai találkozón.

8.3.3 Szakmai gyakorlatok

Szakmai gyakorlatok

A nemzeti park védett területein mind a tavaszi, mind pedig az őszi időszakban tanulmányi terepi gyakorlat keretében 2 szakiskola középiskolás tanulóit (összesen 50 főt) foglalkoztattuk.

Az egyetemisták nyári szakmai gyakorlat helyszínéül 2006. évben is nagy számban keresték fel nemzeti parkunkat. A nyári hónapok során 23 hallgató teljesítette szakmai gyakorlatát intézményünknel.

Egyéb oktatási tevékenységek

Általános iskolai csapatok részére 2006/2007-es tanévre ismét meghirdettük az egész évben zajló „Leselkedő” című vetélkedőt, melynek záró konferenciájára 2007. májusban kerül sor. A vetélkedő anyaga és eddigi értékelése az Interneten is elérhető, a nemzeti park honlapjáról. A vetélkedőn 15 iskola 23 csapata képviselteti magát.

2006. márciusában előzetes egyeztetést követően 51 Győr-Moson-Sopron megyei általános iskolával kötöttünk együttműködési megállapodást a környezeti nevelési tevékenységünk és az iskolák természetvédelmi jellegű oktatási munkájának hatékonyabb együttműködése érdekében.

Közreműködünk az Irinyi János Országos Kémia Verseny regionális győztesdíjnyújtó döntőjén. Jelen voltunk a szombathelyi Herman Ottó Környezetvédelmi Szakközépiskola szóbeli érettségi vizsgáján, mint vizsgabizottsági tagok, ill. elnökök.

Munkatársaink közreműködtek a fertői Porpáczy Aladár Középiskola, Szaktanácsadó Intézmény és Kollégium „Fertő-táj Világörökség” képzési projekt keretében a világörökség tárgy oktatásba történő beillesztésében.

8.4 PR tevékenység

Az osztály turizmussal foglalkozó munkatársai a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság turizmusának eredményessége és hatékonysága érdekében az alább PR feladatokat végezték el:

Honlap

Az Igazgatóság honlapjának turisztikai oldalait egész évben friss adatokkal töltöttük fel. Egyre többen rendelkeznek internet elérhetőséggel így azok száma is növekszik, akik ezen a csatornán érnek el bennünket, keresnek információt nemzeti parkunkról. A felsorolt kiadványok mindegyike pdf-formátumban került fel a honlapra, így sokak számára szolgáltatunk részletes információkat a nemzeti parkról.

Egyéb elosztási csatornák

Egész évben megjelentettük turisztikai programjainkat, rendezvényeinket az alábbi csatornákon keresztül:

- Soproni Programajánló
- Soproni Est
- Plakátok (saját szerkesztésű)
- Rábaközi Mozaik
- Barangolás a Fertő-parton turisztikai kiadvány
- Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel turisztikai programajánlója
- Irány Magyarország országos turisztikai kiadvány
- Látnivalók Magyarországon országos turisztikai kiadvány
- www.vendégvaro.hu weboldal
- Tópart c. határon átnyúló kétnyelvű turisztikai magazin
- Hegykő-Fertőhomok információs kiadvány

Kiállításokon, rendezvényeken való részvétel

- UTAZÁS 2006 turisztikai kiállítás
- Művészetek Völgye, Kapolcs
- VOLT fesztivál, Sopron
- Fogathajtó verseny, Fertőd
- Újpesti Gyermekek és Ifjúsági Központ, Budapest
- Fertő-táj Expo – közreműködünk stand berendezésében

Előadások

- Igazgatóságunk turisztikai programjainak és turisztikai tevékenységünk bemutatását előadásokon keresztül is népszerűsítettük.
- Keszthely-Hévíz Többcélú Társaság Kistérség szervezésében Keszthelyen tartottunk előadást a partner kapcsolatok és az osztrák kollegákkal való együttműködés témában, Keszthelyen és Sarródon
- Turisztikai Programok c. előadás Hegykőn a turizmusban érdekelt vállalkozóknak, Hegykőn
- Kerékpáros turizmus a Fertő-Hanság Nemzeti Parkban előadás Hegykőn
- Túravezetőképző előadás a Porpáczy Aladár Szakközépiskolában Fertődön
- Az ökoturizmus és a kerékpáros turizmus fejlesztésének lehetőségei a Fertő-Hanság Nemzeti parkban előadás Makón
- A Fertő-Hanság Nemzeti Park csodái előadás Tornácós Panzióban Hegykőn

8.1 táblázat: Turisztikai infrastruktúra

	Száma	Férőhely/befogadó-képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Látogató/oktatóközpont	3	108	jó
Kiállítás	2	50-80	jó
Tanösvény	11		Rongálások miatt a felújítás folyamatos.
Szálláshely	3	108	jó

8.1a táblázat: Oktatóközpont – szállás

Név	Cím	Férőhely/ befogadó-képesség (fő)	Állapot rövid leírása	Kihasználtság (%)
Kócsagvár	9435 Sarród, Rév-Kócsagvár	46	jó	35
Mekszikó-Pusztaközpont	9434 Fertőújlak, Petőfi u. 23/a	42	jó	40
Gombócosi gátórház	Lipót (0123/1 hrsz.)	20	jó (nyári tábori igénybevételre)	20

8.1b táblázat: Kiállítás

Cím	Befogadóképesség (fő)	Kiállítás témája	Látogathatóság
Hanság Élővilága állandó kiállítás (Öntésmajor)	50-80	Hanság élővilága	minden nap 10-17 óra között
Esterházy Madárvárta (Osló)	40	Hanság faunája	előre bejelentkezés alapján
Képek a múltból (Sarród – Kócsagvár)	150	Fertő-táj múltja	minden nap 8-18 óra között

8.1c táblázat: Tanösvény

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Holt-Rába Tanösvény	Pannonhalmi TK	6km	természetismereti	FHNPI + REFLEX Egyesület	
Pannonhalmi Tanösvény	Pannonhalmi TK	3km	természetismereti	FHNPI + REFLEX Egyesület	
Ravazdi Tanösvény	Pannonhalmi TK	16km	természetismereti	FHNPI + REFLEX Egyesület	
Ciklámen Tanösvény	Soproni TK	7,4km	természetismereti	TAEG Rt.	
Ökoturisztikai Bemutató Útvonal	Szigetközi TK	20km	természetismereti	FHNPI + REFLEX Egyesület	
Gyöngyvirág Tanösvény	FHNP	3,5km	természetismereti	TAEG Rt.	
Kövi Benge Tanösvény	FHNP	1km	természetismereti	Fertőrákos Önkormányzat + FHNPI	
Hegykői Tanösvény	FHNP	2km	tájékoztató	Hegykő Önkormányzat	
Sziki őszirózsa Tanösvény.	FHNP	4km	természetismereti	FHNPI	van
Hany Istók Tanösvény	FHNP	10km	természetismereti	FHNPI	
Vizi Rence Tanösvény	FHNP	6km	természetismereti	FHNPI	

8.2 táblázat: Kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.)
1.	Fertő-Hanság Nemzeti Park (magyar, német, angol nyelven)	1995	2200
2.	Szigetközi TK	1997	490
3.	Pannonhalmi TK	1997	250
4.	Soproni TK	1998	350
5.	Élő Dezső: Sarród monográfia (reprint kiadás)	2000	460
6.	Tőke Péter: Hany Istók	1999	6
7.	Bárdosi János: A magyar Fertő Halászata	1995	45
8.	Fertő-Hanság Nemzeti Park térkép	2000	340
9.	Sziki Őszirózsa Tanösvény	2004	200

8.3 táblázat: Látogatottság

	Látogatók száma
Saját oktatási központ	21000
Túravezetés	7 600
Látogató Központ	25000
Kiállítás	9500
Nyílt/jeles nap, rendezvény	2000

8.4 táblázat: PR

		Megjelenés/részvétel száma	
		Írott	Elektronikus
Kiállítás, vásár		UTAZÁS 2006, FERTŐ-TÁJ EXPO, SZIGET 2006, MŰVÉSZETEK ZÖLDJE, VOLT fesztivál	
Média	helyi	83	65
	regionális	nem értelmezett	16
	országos	25	23
	nemzetközi	7	3
Egyéb			
Honlap címe	www.ferto-hansag.hu		

9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

9.1 Együttműködés hivatalokkal, intézményekkel:

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Észak-dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	Győr, Árpád u. 28-32.	Szakvélemények adása
Nyugat-magyarországi Hírközlési Felügyelet	Sopron, Kossuth u. 26.	Mozgó telefontornyok építése és használatbavétele
Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Győr, Árpád u. 28-32.	Vízjogi engedélyezések egyeztetése, természetvédelmi szakmai szempontok érvényesítése a vízügyi létesítmények kezelésében
Gy-M-S Megyei Közlekedési Felügyelet Hatósági Osztály	Győr	Szakmai tanácsadás tervezési és engedélyezési eljárásokban
Veszprémi Bányakapitányság	Veszprém, Tatabánya	Ásványi anyagkutató, bánya műszaki tervek, bányanyitás, bányabezárás, tájrendezés
Vas M. Mg. Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóság	Szombathely, Győr, Sopron	Erdészeti engedélyezés, üzemtervek véleményezése és előkészítése
Vám és Pénzügyőrség Nyugat-dunántúli Regionális Parancsnokság	Budapest	Közös ellenőrzések, továbbképzések
Vám és Pénzügyőrség Megyei Parancsnokság	Győr	Közös ellenőrzések, továbbképzések
Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Győr, Munkácsy u. 4.	Közös járőrszolgálat, továbbképzése, Fertő tó tűzvédelme
Gy-M-S megyei Rendőr Főkapitányság	Győr Szt. Imre u. 2	Közös szolgálat, továbbképzések
Sopron M.J. Város Rendőrkapitányság	Sopron, Lackner K. u. 5.	Rendszeres közös szolgálat a természetvédelmi segédelőadói státuszban működő rendőrrel
Gy-M-S Megyei Főügyészség	Győr, Szent István u. 6.	Jogi ellenőrzés, tájékoztatás
Győri Határőr Igazgatóság	Győr	Természeti értékek védelme, államhatár védelme, továbbképzések
Megyei és körzeti földhivatalok	Győr, Sopron, Csorna, Kapuvár	Védett területek bejegyzéseinek javítása
Győr-Moson-Sopron Megyei Közigazgatási Hivatal	Győr	Közigazgatási továbbképzések
Nyugat-dunántúli Regionális Marketing Igazgatóság,	Sopron, Új u.4	Térségfejlesztés, ökoturizmus, falusi turizmus
Magyar Turizmus Rt.	Budapest	Ökoturisztikai rendezvények
Gy-M-S Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Vadászati és Halászati Osztály	Győr	Vadászati, halászati ügyek

9.2 Együttműködés civil szervezetekkel:

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Bivalytenyésztők Egyesülete	Csopak, Kossuth u. 16.	tenyésztési program
Castanea Környezetvédelmi Egyesület	Sopron, Károlymagaslati u. 14.	környezeti nevelés a Soproni TK-ban
EUROPARC Federation	Grafenau (Németország)	tagszervezete vagyunk a Szövetségnek, nemzetközi konferenciák, tanulmányutak, szakember csere programok
Fertő-táj Világörökség Magyar Tanácsa Egyesület	Fertőszéplak	Világörökségi státuszról adódó feladatok
Győr-Moson-Sopron megyei Cigányok Érdekvédelmi Szervezete	Győr	közmunkaprogramok
Győr-Moson Sopron megyei Vadászkamara	Győr, Jókai u. 12	Közreműködés a vadállományt érintő védelmi programokban a védett területeken
Kálvin Kör	Sopron	Rendezvények
Kitaibel Pál Tudományos Asztaltársaság	Sopron	Természetvédelmet érintő tudományos tevékenység
Magyarhoni Földtani Társulat	Budapest	Konferencia Szervezése
Magyar Cserkész Szövetség	Bp. Tömörkény u. 3/A	természetvédelmi táborok
Magyar Hidrológiai Társaság	Bp.	Rendezvények
Magyar Szürkemaráhát Tenyésztők Egyesülete	Bp. Lőportár u. 16.	Tenyésztési program
Magyar Turisztikai Egyesület (MATUR)	Bp. Rózsa u. 6.	Ökoturisztikai programok a védett területeken, konferenciák
MME Soproni Helyi Csop	Sopron, Hátulsó u. 7.	Fertői parti madárvonulás-kutatás, Fertői vízivad szinkron
MME Kisalföldi Helyi Csop.	Jánossomorja, Vadász tér 9.	Fehér Gólya kisalföldi állományának felmérése, haris felmérés a Hanságban stb...
Mosonmagyaróvári Környezetvédelmi Egyesület	Mosonmagyaróvár, Pf. 72.	Szigetközi és hansági táborok, Föld Napi rendezvények
Nimphéa Egyesület	Szarvas	Halfaunisztikai kutatások a védett területeken

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Országos Erdészeti Egyesület	Bp. Fő u. 68.	Erdők Hete Rendezvénysorozat Erdei iskolai program
Rackatenyésztők Egyesülete	Debrecen, Sumen u. 2.	tenyésztési program
Regional Environmental Center	Szentendre	partnerként közreműködünk a Fellowship és Know-How programok- ban
Reflex Környezetvédelmi Egye- sület	Győr, Bartók B. u. 7.	Közreműködés kezelési tervek elkészí- tésében Tanösvények a Pannonhalmi TK-ban, Táborok a Szigetközi TK-ban
Rotary Club	Sopron	Környezeti nevelési programok hátrá- nyos helyzetű gyerekeknek
Scarbantia Leánycserkész Csapat	Sopron	Természetvédelmi Táborok
Sopron Tájegységi Vadászövetség	Sopron, Ady E. u. 5.	Közreműködés a vadgazdálkodásban és a vadállományt érintő védelmi progra- mokban a védett területeken
Szegedi Tudományegyetem	Szeged, Egyetem tér 1.	Tudományos kutatások
Tornádó Egyesület	Debrecen, Teleki Pál u. 7.	Vizes élőhelyek vízi gerinctelen fauná- jának felmérése
Varangy Akciócsoport	Budapest	Kétéltű-hüllő védelem
Wetlands International	Hollandia	Vizes élőhely-rekonstrukció monitoring a Hanságban
WWF Magyarország	Bp. Németvölgyi út 78/b	Hód visszatelepítési program a Hanság- ban Vidra állományfelmérés stb.
WWF Austria	Apetlon, Seewinkel-Hof	határon átnyúló környezeti nevelési programok

A fentebb említett hatósági társszervezetekkel és hazai civil szervezetekkel az együttműködés folyamatos. Egyes esetekben azonban eseti (pl. projektfüggő). A fenti lista nem tartalmazza azokat az iskolákat, akikkel az Igazgatóság folyamatos együttműködést alakított ki, és ápol, immár évek óta, a környezeti tudatformálás céljából.

10. Külföldi együttműködés

Partnereink közül a Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel, valamint WWF Austria közvetlenül a határ túloldalán tevékenykedik. Velük a kapcsolattartás szinte napi szinten működik, és már eddig is számos közös projektet valósítottunk meg sikeresen.

2006-ban zárult az a Phare CBC Ausztria-Magyarország kisprojekt, amelyben partnerünk a Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel volt. A projekt eredményekén elkészítettünk egy turisztikai információs kiadványsorozatot. A4-es méretben (3 féle), és A3-as méretben (6 féle) magyar és német nyelvű kiadványt sikerült megjelentetnünk, összesen 120 000 példányban.

2006. évben indult, 2007. év végén zárul az a szintén közös INTERREG III/A Magyarország-Ausztria kisprojekt, melynek keretében egy ökoturisztikai tanulmányt és a nemzeti park egyetemes turisztikai és információs táblákkal történő ellátását valósítjuk meg.

Igazgatóságunk 2005-ben kötött együttműködési megállapodást a szlovák Természetvédelmi Ügynökséggel (SOPSR), melynek keretében a Duna-menti Erdők Tájvédelmi Körzet és a Szigetközi Tájvédelmi Körzet területén közös programokat, kutatásokat és pályázatokat működtet a két intézmény. Az együttműködés évente elkészített munkaterv alapján folyik. 2006-ban a közösen végezhető kutatási programok összehangolását végeztük el, illetve elkészítettük a régió térinformatikai alapadatbázisát.

10. táblázat: Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Europarc Federation	Németország (Grafenau)	tagszervezete vagyunk a Szövetségnek
IUCN Green Belt Office	Sarród	Az egykori vasfüggöny mentén található természetközeli állapotú területek megővése, népszerűsítése előadásokkal
WWF Austria	Ausztria (Bécs)	Phare INTERREG III. EU-s program a természetbarát társadalomért. Szakmai és diák csereprogramok a Fertő-tó környékén élők bevonásával.
Birdlife Austria	Ausztria (Bécs)	Természetvédelmi monitoring
Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel	Ausztria (Apetlon)	Napi együttműködés a nemzeti parki védett területek kezelésére, bemutatására
Duna-menti ártér TK	Szlovákia (Dunaszerdahely)	Együttműködés kutatások, pályázatok és természetvédelmi kezelések terén
SOPSR (Természetvédelmi ügynökség)	Szlovákia (Besztercebánya)	Együttműködés kutatások, pályázatok és természetvédelmi kezelések terén

11. Ellenőrzés

Lásd táblázat.

11. táblázat: Ellenőrzések

Ellenőrzést végző szervezet	Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
KvVM	Fejezeti ellenőrzés	Integrált ügyviteli rendszer kialakítása
TB	Táppénzhez átlag keret ellenőrzés	Hiányosság nem került megállapításra
APEH	ÁFA ellenőrzés	Hiányosság nem került megállapításra

12. Fontosabb célkitűzések a következő évre

12.1 Gazdasági téren

Legfontosabb feladatok 2007-ben

- A Természetvédelmi Látogató- és Oktatóközpont – amely 2005-ben műszaki átadásra került – berendezése, megnyitása
- Megteremteni a László majorban kialakítandó bemutató majorság fejlesztésének anyagi hátterét. Rendelkezünk engedélyezett építési tervvel.
- Biztosítani az öntésmajori múzeum és központ felújításának anyagi fedezetét. Rendelkezünk engedélyezett építési tervvel.
- Az 5 évnél idősebb Lada Niva gépkocsik cseréje.

12.2 A bemutatás, az oktatás, látogatás terén

Az Igazgatóság jelenleg is több oktatási programot “működtet”, ezek színterei elsősorban a védett területek. Emellett rendszeresen látogatják a “Hanság élővilága” c. kiállítást Öntésmajorban, az Esterházy Madárvártát. A Kócsagvár mellett az új fertőújlaki Mekszikó-Pusztaközpontot is szeretnénk még inkább megismertetni a közvéleménnyel, ahol már 2006-ban is sokan megfordultak tanártovábbképzés, erdei iskola, nyári tábor, tanulmányi kirándulás alkalmával.. A Szigetközi TK-ban, Lipóton zajló táboroztatást az idén is folytatni szándékozunk. Emellett a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzetben folyó oktatási-bemutatói tevékenységet is tovább szeretnénk szélesíteni.

Ökoturisztikai programjainkat (úgy az egyéni látogatók, mint a csoportok számára) legalább a tavalyihoz hasonló módon szeretnénk levezényelni. Nyílt napjaink számát pedig a Természetjárás Éve keretében, a Zöld Hét napjain szeretnénk tovább bővíteni.

A meglévő tanösvények és kilátótornyok folyamatos karbantartásáról is - hasonlóan a korábbi évekhez - gondoskodni szeretnénk.

Lehetőségeink függvényében kisebb konferenciákat és tréningeket, valamint tanár továbbképzési programot szeretnénk idén is szervezni és tartani Sarródon a Kócsagvárban, illetve Fertőújlakon az új oktatóközpontunkban.

Sikeres akkreditációt követően tanár-továbbképzési programokat szeretnénk indítani.

A helyi és környékbeli oktatási intézmények számára a tavaly és tavalyelőtt nagy sikerrel lebonyolított „Leselkedő” vetélkedősorozatot a 2007/2008. tanévben is újtárra indítjuk.

12.3 Társadalmi kapcsolatok terén:

Részvétel az Utazás 2007 kiállításon, Budapesten

Május 10-én Madarak és Fák napi vetélkedőt szervezünk általános iskolai csoportoknak

Május 24-én az Európai Nemzeti Parkok napja alkalmából nyílt napot szervezünk a Fertő tájon és a Hanságban

Részvétel a „Nemzeti Parkok Hete” budapesti rendezvénysorozaton.

Részvétel a Hanság-Expon Kapuváron és A Fertő-táj Expon Fertődön

Sajtókirándulások szervezése

Természetvédelmi jeles napok méltó megünneplése, felkeltve, illetve fenntartva a régióban élők figyelmét a természetvédelem irányában

12.4 Természetvédelmi, tájvédelmi és erdészeti téren

- Nemzeti Fejlesztési Tervben prioritás szerint finanszírozásra kerülő programok végrehajtása.
- Potenciális vipera élőhelyek rekonstrukciójának folytatása és a tervezett Vipera Rezervátum műszaki tervezésének elindítása. Az év során biztosítani kell az állomány fennmaradásához szükséges kezeléseket.
- Részvétel a fokozottan veszélyeztetett fajok (rákosi vipera, túzok, északi pocok) megőrzésére indított Life projektekben.
- Szlovák-magyar Interreg pályázat előkészítése a határmenti közösségi jelentőségű területek természetvédelmi információs rendszerének fejlesztésére.
- Vizes élőhely-rekonstrukciók vízellátásának és kutatásának biztosítása
- Invázió fajok (pl. kárókatona, bütykös hattyú, szürke varjú, róka, bálványfa) visszaszorítása
- A hiányzó természetvédelmi kezelési tervek készítése és tárcaegyeztetésre történő előkészítése
- A Várbalogi héricses TT, az Ebergőci láprét TT és az Iváni szikések TT védetté nyilvánítási eljárásnak lefolytatása.
- 2007-ben folytatjuk a fafajcserés állomány-átalakítást a saját kezelésben lévő véghasználatra érett nemes nyarasoknál.
- 2007. márciusától megkezdjük vadgazdálkodási tevékenységünket a 2007-17 üzemtervezési ciklusra megalakított Fertő-tavi (103810 kódszámú) vadászterületen. A gazdálkodási alapelvek nem változnak: az eddigi gyakorlatot folytatva gondoskodunk a természetvédelmi és génmegőrzési különleges rendeltetésű fertő-tavi vadászterület természetvédelmi céloknak alárendelt szakkezeléséről. Továbbra is előnyben részesítjük a vaddisznó-állomány élővad-befogással történő apasztását.

12.5. Hatósági tevékenység terén

- A vonatkozó 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet rendelkezése szerint a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség megkeresésére a lehető legrövidebb időn belül szakvéleményt adunk a hatósági határozatok, szakhatósági állásfoglalások elkészítéséhez.
- Továbbra is ellátjuk a természetvédelmi szabálysértési hatósági teendőket.
- Őrszolgálatunk területi ellenőrzései során törekedni fog a már megszokott állampolgárbarát eljárásának fenntartására és továbbvitelére.